

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра менеджменту та адміністрування

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

Магістр

(назва освітнього ступеня)

Дослідження перспектив розвитку театральних організацій України, на прикладі
Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки (м. Тернопіль,
вул. Січових Стрільців, 15)

Виконав(ла):
студент(ка)

6 курсу, групи БАМ-61

спеціальності

073 «Менеджмент»

(підпис)

Депутат В.Ю.

(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

Рудакевич М.І.

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

(підпис)

Мосій О.Б.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(підпис)

Паляниця В.А.

(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2023

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет _____ Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)
 Кафедра _____ Кафедра менеджменту та адміністрування
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Сороківська О.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня _____ магістр
(назва освітнього ступеня)
 за спеціальністю _____ 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)
 студенту _____ Депутату Володимирі Юрійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Дослідження перспектив розвитку театральних організацій України, на прикладі Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки (м. Тернопіль, вул. Січових Стрільців, 15)

Керівник роботи Рудакевич М.І., д. д. у., професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від « 14 » вересня 2023 року №4/7-899

2. Термін подання студентом завершеної роботи _____ 4 грудня 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи Структура Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки, дані творчої та господарської діяльності театру, Статут театру, Звіти про фінансові результати, бухгалтерські баланси театру, дані виконання виробничо-фінансового плану, звіти з праці та ін.

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ. Розділ 1 Теоретичні засади розвитку театральних організацій України

Розділ 2 Аналізування діяльності Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки

Розділ 3 Напрями розвитку Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки

Розділ 4 Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях

Висновки та пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

Фінансово-економічні показники діяльності Тернопільського академічного обласного театру

актора і ляльки. Динаміка елементів операційних витрат. Динаміка кількості вистав, кількості

глядачів на виставах досліджуваного театру. Виконання виробничо-фінансового плану. Структура

персоналу. Оцінка наявності і зносу основних фондів. Динаміка виконання виробничо –

фінансового плану. Фінансування видатків. Матриця SWOT – аналізу досліджуваного театру.

Запропонована модель розвитку. Стратегічні завдання розвитку. Заходи, які сприятимуть

реалізації організаційної складової розвитку. Витрати на матеріально-технічне забезпечення

розвитку. Прогнозовані виробничі та фінансові результати розвитку театру. Відповіді опитаних

щодо причин відвідування ними театру. Відповіді на запитання: «З якою частотою відвідуєте

театр?». Відповіді на запитання: «Що Вам сподобалося у виставі?»

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ IV Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях	Р.П. Шерстюк		
	В.С. Стручок		

7. Дата видачі завдання 16 вересня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
	Вступ.	17.09.2023 р	
	Розділ 1 Теоретичні засади розвитку театральних організацій України	17.09.2023 р.- 5.10.2023.	
	Розділ 2 Аналізування діяльності Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки	6.10.2023 р. - 30.10.2023 р.	
	Розділ 3 Напрями розвитку Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки	1.11.2023 р.- 25.11.2023	
	Розділ 4 Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях	26.11.2023 р.- 30.11.2023 р	
	Висновки та пропозиції	1.12. 2023 р.	
	Бібліографія	2.12.2022 р.	

Студент

(підпис)

Депутат В.Ю.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Рудакевич М.І.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Дослідження перспектив розвитку театральних організацій України, на прикладі Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки (м. Тернопіль, вул. Січових Стрільців, 15)

Магістерська робота: 78 с., 19 рис., 8 табл., 2 додатки, 33 літературних джерела.

Об'єктом дослідження є процес розвитку театральних організацій України, розглянутий на прикладі Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Предмет дослідження – теоретично-методичні і практично-дослідницькі засади забезпечення розвитку Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Мета дослідження – дослідження основних теоретичних основ розвитку театральних організацій, а також визначення напрямів розвитку Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Методи дослідження: аналіз, порівняння, системний підхід, методи синтезу, групування, анкетування, статистичного й фінансового аналізу та ін.

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження перспектив Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки. Зокрема, здійснене обґрунтування основних стратегічних перспектив розвитку театру, розроблено заходи із практичної реалізації напрямів його розвитку, викладено пропозиції щодо покращення інформаційного забезпечення розвитку театру шляхом проведення опитування споживачів театральних послуг.

Розроблені пропозиції можуть бути впроваджені у діяльності Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Ключові слова: театральні організації, розвиток організацій, стратегічне управління розвитком організації, напрями розвитку театру.

SUMMARY

Studying the prospects of development for theatrical organizations in Ukraine (the Ternopil Academic Regional Puppet and Actor Theatre as a case study)

Master's thesis: 78 pp., 19 Fig., 8 Table, 2 appendices, 33 references.

The object is the process of development of theater organizations of Ukraine, considered on the example of the Ternopil Academic Regional Puppet and Actor Theatre.

The subject of research is theoretical-methodical and practical-research principles of ensuring the development of the Ternopil Academic Regional Puppet and Actor Theatre.

The purpose of the research of the main theoretical foundations of the development of theater organizations, as well as the determination of the directions of development of the Ternopil Academic Regional Actor and Puppet Theater.

Research methods are: analysis, comparison, systematic approach, methods of synthesis, grouping, questionnaires, statistical and financial analysis, etc.

In the qualifying work, a study of the prospects of the Ternopil Academic Regional Puppet and Actor Theatre was carried out. In particular, the substantiation of the main strategic prospects for the development of the theater was carried out, measures were developed for the practical implementation of directions for its development, proposals were made for improving the information support for the development of the theater by conducting a survey of consumers of theater services.

The developed proposals can be implemented in the activities of the Ternopil Academic Regional Puppet and Actor Theatre.

Key words: theater organizations, development of organizations, strategic management of organization development, directions of theater development.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕАТРАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ	9
1.1 Наукові підходи до сутності розвитку організацій.....	9
1.2 Театральні організації як інструмент задоволення культурно-мистецьких та духовних потреб суспільства.....	15
1.3 Сучасні тенденції розвитку українського театру.....	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ОБЛАСНОГО ТЕАТРУ АКТОРА І ЛЯЛЬКИ.....	26
2.1 Загальна характеристика роботи досліджуваного закладу культури.....	26
2.2 Аналіз виробничої діяльності театру.....	33
2.3 Оцінка ресурсного забезпечення театру актора і ляльки.....	40
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ОБЛАСНОГО ТЕАТРУ АКТОРА І ЛЯЛЬКИ.....	48
3.1 Обґрунтування основних стратегічних перспектив розвитку театру актора і ляльки.....	48
3.2 Розроблення заходів з практичної реалізації напрямів розвитку театру.....	53
3.3 Пропозиції щодо покращення інформаційного забезпечення розвитку театру шляхом впровадження опитування населення.....	61
РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	66
4.1 Організація охорони праці у Тернопільському академічному обласному театрі актора і ляльки.....	66
4.2 Забезпечення захисту населення у місцях масового скупчення людей.....	69
ВИСНОВКИ.....	73
БІБЛІОГРАФІЯ	75
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Актуальність теми. Театр у різні часи був великою цінністю для людей, відіграючи значну моральну, культурну та громадську роль у суспільстві. Культурно-мистецька театральна творчість є своєрідним відзеркаленням почуттів, ідей, моралі суспільного життя. Український народ завжди цінував театр як інструменту, що виражає актуальні потреби сьогодення та сприяє досягненню яскравішого розквіту національного життя. Слід зазначити, що управління театральним виробництвом володіє значними особливостями, оскільки вимагає врахування специфіки сфери театру, його впливу на свідомість людей та суспільне життя в цілому. Враховуючи важливу роль театру у розвитку загальнолюдських духовних цінностей, необхідно створювати сприятливі умови для свободи творчості, забезпечення загальнодоступності театрального мистецтва та всебічного розвитку театральних установ.

Об'єктом дослідження є процес розвитку театральних організацій України, розглянутий на прикладі Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Предмет дослідження – теоретично-методичні і практично-дослідницькі засади забезпечення розвитку Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Мета дослідження – дослідження основних теоретичних основ розвитку театральних організацій, а також визначення напрямів розвитку Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні засади розвитку театральних організацій України;
- проаналізувати діяльність Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки;
- розробити напрями розвитку Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки.

Методи дослідження: аналіз, порівняння, системний підхід, методи синтезу, групування, анкетування, статистичного й фінансового аналізу та ін.

Наукова новизна дипломної магістерської роботи полягає у дослідженні теоретико-методичних аспектів розвитку театральних організацій та розробці рекомендацій щодо перспектив Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки. Зокрема, у роботі обґрунтовано основні стратегічні перспективи розвитку театру, розроблено заходи із практичної реалізації напрямів його розвитку, викладено пропозиції щодо покращення інформаційного забезпечення розвитку театру шляхом проведення опитування споживачів театральних послуг.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові розробки у сфері розвитку театрального мистецтва, Статут театру, структура Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки, дані творчої та господарської діяльності театру, документи фінансової звітності, дані виконання виробничо-фінансового плану, звіти з праці та ін.

Структура роботи: кваліфікаційна магістерська робота включає 78 сторінок тексту пояснювальної записки, 19 рисунків, 8 таблиць, 2 додатки, 33 літературних джерела.

Апробація результатів дослідження. Матеріали кваліфікаційної магістерської роботи доповідались й отримали позитивну оцінку на XII Міжнародній науково-технічній конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій», яка відбулася у м. Тернопіль 6-7 грудня 2023 р.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕАТРАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

1.1 Наукові підходи до сутності розвитку організацій

У сучасних умовах забезпечення постійного розвитку виступає необхідною умовою успішної діяльності організації. Усе більше уваги відводиться процесу розвитку підприємства в умовах нестабільного середовища, що характеризується наявністю багатьох видів серйозних викликів. При цьому основними принципами, на основі яких здійснюється процес управління розвитком, є адекватність умовам зовнішнього й внутрішнього середовища, оптимальність рішень тощо. Кожна організація ставить перед собою завдання досягнути ефективних змін при мінімальних затратах ресурсів, що спрямовані на реалізацію мети й стратегії роботи організації. Слід також враховувати, що багатофункціональність середовища існування організації вимагає досягнення взаємної узгодженості між досягненням конкретних цілей, що спрямовані на досягнення загального результату [1].

У науковій літературі існують різноманітні підходи до визначення видів розвитку організації. Зокрема, Кулиняк І.Я., Прийма Л.Р. та Шпак О.Г. на основі опрацювання ними літературних джерел і проведених ними власних досліджень пропонують виділяти за змістом такі види як: техніко-технологічний, економічний, організаційний та соціальний види розвитку організації. У складі економічного розвитку вище згаданими авторами пропонується виділяти фінансовий, виробничий, інноваційний, інвестиційний, маркетинговий та інформаційно-комунікаційний види розвитку організації. Економічний розвиток передбачає здійснення незворотних, цілеспрямованих, закономірних змін економічної системи у довготерміновому періоді, який відбувається із врахуванням економічних потреб, суперечностей, інтересів організації [1].

Необхідність постійного впровадження змін організацією зумовлене тим, що сучасне підприємство - це відкрита система, яка постійно взаємодіє із іншими системами, перебуваючи під дією різноманітних чинників середовища. На прийняття рішень у сфері розвитку також впливає наявність ресурсної бази, існування невизначеності, недостатньої повноти інформації тощо [1].

Забезпечення безперервного розвитку організації, що є відкритою соціально-економічною системою, робить необхідним приділяти значну увагу такому важливому елементу цього розвитку як організаційна складова. Це робить необхідним дослідження організаційних аспектів, що охоплюють розвиток підприємств, який ґрунтується на засадах ефективного використання наявних можливостей управління, що і виступає сутністю організаційного розвитку.

Забродською Г.І. та Забродською Л.Д. [2] у процесі дослідження дефініцій науковців щодо сутності поняття організаційного розвитку підприємства викладені наступні основні види існуючих підходів (рис. 1.1).

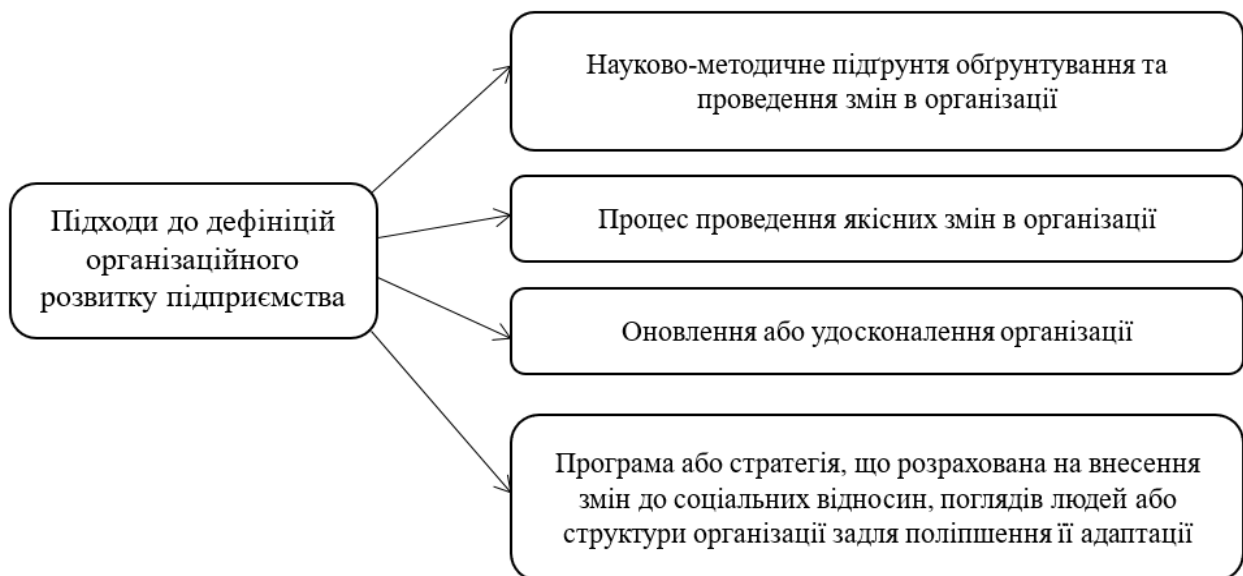

Рисунок 1.1 - Існуючі підходи до існуючих дефініцій організаційного розвитку підприємства (розроблено автором на основі [2])

Ралко О. С. розглядає організаційний розвиток як комплекс, що містить базові принципи, цінності, а також набір концепцій та моделей, що складають

теоретичне підґрунтя організаційного розвитку. Він включає значну кількість інструментів та методик, що використовуються для реалізації на практиці різноманітних програм організаційного розвитку [3].

На думку Бабенко Г. Є., організаційний розвиток виступає у якості концепції розвитку організацій, що є базою для використання інтегрованого прикладного підходу до планових змін, що відбуваються у сформованих системах та процесах функціонування організацій [4].

Згідно підходів, які викладені Підвальною О. Г. та Швець А.Г., організаційний розвиток виступає у якості сучасного методу, що забезпечує розвиток організації шляхом управління людськими ресурсами. Його виникнення відбувалося на основі перетину різноманітних галузей – менеджменту, організаційної і соціальної психології, психології управління та ін. Організаційний розвиток при цьому є комплексом заходів, спрямованих на зростання можливостей організації щодо вирішення її внутрішніх проблем, а також забезпеченні зростання рівня адаптації до змін зовнішніх умов [5].

Організаційний розвиток передбачає присутність якісних організаційних змін, що ставлять за мету зростання ефективності функціонування, а також досягнення цілей, що поставлені перед організацією. Науковці зазначають, що насамперед організаційний розвиток підприємства охоплює внесення змін до його структури. Він відзначається процесним характером (тривалістю у часі), враховуючи певну інерційність, що властива для організації як об'єкту розвитку, а також наявністю часового лагу, що проходить між імпульсом розвитку і змінами, що настають в його результаті [2].

Організаційний розвиток повинен призводити до нарощування потенціалу підприємства, можливості реалізації якісних організаційних змін, забезпечення здатності організації протидіяти викликам зовнішнього середовища, покращувати рівень її життєздатності. В основі забезпечення організаційного розвитку лежить основна ідея, що розвиток організації може відбуватися тільки шляхом розвитку людини. Це передбачає активне проведення навчання працівників, забезпечення їх спільної участі у процесах розвитку організації, створення необхідних передумов

для підвищення можливостей для їх саморозвитку.

Складові наукових визначень поняття організаційного розвитку підприємства, викладені науковцями, наведено на рис. 1.2.

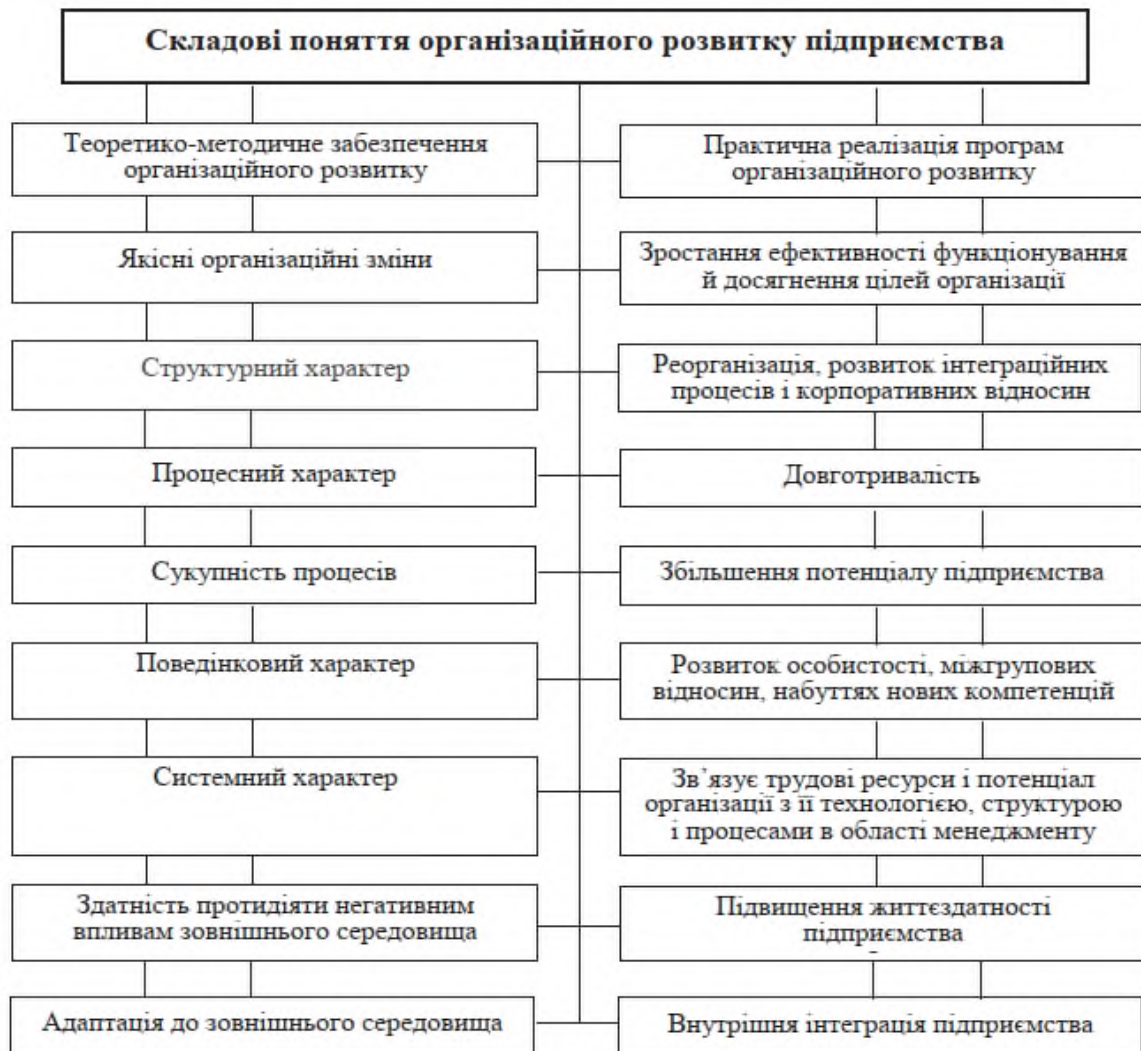

Рисунок 1.2 – Складові наукових визначень поняття організаційного розвитку підприємства [2]

Вирішення завдань розвитку організації передбачає при налагодженні різноманітних функціональних, технічних, структурних та особистісних взаємин в організації необхідність застосування системного підходу. При цьому організаційні характеристики, які перебувають у відповідності до вимог зовнішнього й внутрішнього середовища, досягаються шляхом безперервного

удосконалення управління. Завдяки цьому забезпечується гнучкість організації із застосуванням здобутого позитивного досвіду.

Забродською Г.І. та Забродською Л.Д. було визначено ряд характеристик, якими відзначається організаційний розвиток підприємства. До них відносяться:

- організаційний розвиток є процесом, що зорієнтований на досягнення вирішення за допомогою різних теорій і здійснених наукових досліджень існуючих проблем організації;

- сконцентрований на результатах і досягненнях;

- ґрунтується на проведенні структурного, процесного, поведінкового, системного підходів, пов'язуючи потенціал організації із її структурою, наявними технологіями й особливостями менеджменту;

- включає довгострокові програми, що охоплюють заходи із вдосконалення прийняття рішень і процесів організаційного відновлення;

- опирається на наявний досвід;

- відбувається за рахунок проведення адаптації до змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі, а також здобуття навичок, необхідних для вирішення існуючих проблем;

- заснований на співробітництві;

- охоплює процес навчання, що ґрунтується на проведенні перепідготовки персоналу, що є необхідним для здійснення перетворень [2].

У сьогоденнішніх умовах надзвичайно динамічного зовнішнього середовища організації надзвичайно потребують використання інструментів стратегічного управління, що забезпечить подальше досягнення завдань ефективного розвитку й функціонування організації. При цьому, зокрема, можуть бути використані відомі моделі стратегічного управління, розроблені Д.Л. Томпсоном, Ф. Девідом та іншими науковцями.

Науковці Тесленок І. та Павлова К. запропонували власну модель стратегічного управління розвитком організації [6] (див. рис. 1.3).

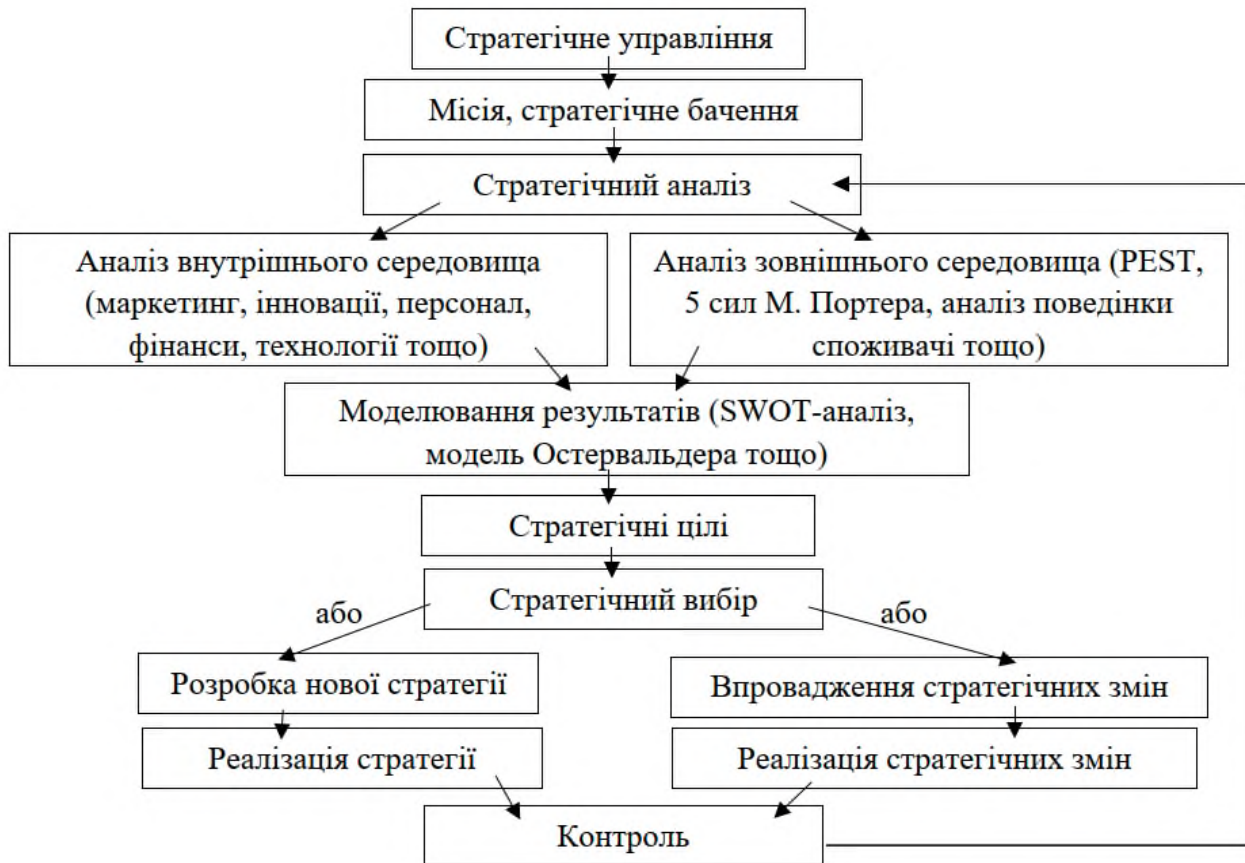

Рисунок 1.3 – Модель стратегічного управління розвитком організації [6]

Слід враховувати, що організація, здійснюючи свою діяльність у визначеному середовищі, функціонує згідно із розробленою місією і його стратегічним баченням. У процесі стратегічного управління організацією використовуються результати стратегічного аналізу, що включає в себе аналізування і внутрішнього, і зовнішнього середовища. При здійсненні аналізування зовнішнього середовища доцільно використовувати методи аналізу п'яти сил конкуренції (М. Портера), PEST аналіз, аналіз поведінки споживачів тощо. Аналіз внутрішнього середовища вимагають оцінку його складових (маркетинг, інновації, фінанси, персонал, технології та ін.). Моделювання результатів - наступний етап, що може здійснюватися із застосуванням методів SWOT-аналізу, моделі Остервальдера тощо. На основі результатів реалізації попередніх етапів проводиться визначення стратегічних цілей організації. Наступний етап передбачає здійснення стратегічного вибору щодо потреби розробки принципово нової стратегії розвитку організації чи варіанту внесення

коректив до вже існуючої і таким чином впровадження стратегічних змін. Згодом згідно із обраним варіантом дій відбувається реалізація стратегії чи внесених до неї стратегічних змін [6].

Завершальним етапом стратегічного управління розвитком організації виступає контроль за її виконанням. Після цього необхідно знову повернутися до стратегічного аналізу, таким чином забезпечуючи безперервний процес управління.

Використання такої моделі стратегічного управління, що ставить за мету досягнення завдань розвитку організації, дозволяє здійснювати максимальне врахування можливих чинників, які впливають на процес розроблення й реалізації стратегії, а також розробити заходи із зменшення існуючих ризиків. Втілення даних етапів приводить до зростання рівня розвитку організації і досягнення головної стратегічної мети, що стоїть перед організацією [6].

1.2 Театральні організації як інструмент задоволення культурно-мистецьких та духовних потреб суспільства

Театральне мистецтво відіграє у житті народів значну роль, яка полягає у тому, що воно володіє вагомим моральним, культурним впливом на суспільство, відгравучи роль своєрідного індикатора стану соціуму, а також виконуючи функції визначеної громадської школи. Специфіка його функціонування визначається тим, що театр надає свої послуги для задоволення нематеріальних потреб суспільства, що здатні впливати на формування свідомості людини, а також її адаптації до загального соціокультурного середовища. Це дозволяє забезпечити духовний розвиток суспільства, підвищення його інтелекту, вдосконалити гуманітарну складову, завдяки чому відбувається формування стимулів і мотивів для розвитку майже всіх сфер людської діяльності [7].

Театральні організації, які здійснюють свою діяльність у галузі культури та мистецтва, повинні вирішувати дуже складне завдання збереження належного йому місця у загальній структурі різних сфер суспільного життя, сприяючи

досягненню соціальних цілей, що не пов'язані із отриманням прибутку. Отже, специфіка їх діяльності та виконуваними ними функції не можуть бути зорієнтованими на досягнення суто економічних цілей роботи.

Організації сфери культури й мистецтва, до яких відносяться і театральні, виступають невід'ємною частиною духовного життя суспільства. Виступаючи важливою складовою суспільної свідомості, театральна культура здійснює підтримування загальнолюдських цінностей шляхом виконання інформаційної та виховної функцій, зберігаючи й розвиваючи самобутність конкретного суспільства, здійснюючи його консолідацію навколо духовних цінностей.

Організації сфери культури й мистецтва надають специфічні послуги. Їх особливість полягає у тому, що відшкодування витрат, які пов'язані з їх виробництвом та наданням, здійснюється в основному із державного та місцевих бюджетів чи за рахунок благодійних організацій. Головною метою, як ставиться театральними організаціями у процесі їх діяльності, виступає досягнення соціальних результатів, а не одержання прибутку. Людина звертається до театру задля задоволення своїх нематеріальних потреб [7].

Театр як елемент соціальної культури сприяє розвитку громадського життя, вихованню у членів суспільства почуття єдності й ідентичності. Театр є багатоплановим явищем, яке проявляється як в матеріальній, так і в духовній, нематеріальній формі (охоплюючи суспільні цінності, правила й норми поведінки, традиції, мову тощо).

Актуальним завданням на сучасному етапі є постійне вивчення різноманітних процесів, які відбуваються у театральній сфері. При цьому постає потреба розкриття особливостей напрямів розвитку театру і фінансування даної сфери культури, врахування специфіки формування благ, що набирають вигляд послуг, які надаються театральними організаціями. Діяльність театральних організацій відрізняється специфічною формою, у якій здійснюється їх функціонування. Це виявляється у необхідності здійснення їх збалансованого регулювання державою, а також фінансування як місцевими бюджетами, державою, так і залученням інших, альтернативних джерел. Ця необхідність,

зокрема, зумовлена позитивним суспільним ефектом, яку може принести їх діяльність [7].

На основі аналізування історичного досвіду, що склався у сфері розвитку театральної діяльності різних країн, було виявлено, що ринкові регулятори у даній сфері людської діяльності володіють обмеженим характером дії. Для більшості організацій здатність здійснювати творчу діяльність за ринковими принципами є достатньо обмеженою та проблематичною. Значна частина із них зіштовхнулася із непростими фінансовими проблемами, що зумовило тенденцію до їх повернення їх під державну опіку. Дані закордонних досліджень свідчать, що індекс квоти спрямування державних витрат на розвиток культури не має бути нижчим за 6% ВВП, а в іншому випадку це може призвести до негативних наслідків для суспільства, тоді як в Україні цей показник є дуже незначним [7].

Основні моделі, що використовуються у сфері фінансування діяльності театрів, характеризуються певними перевагами та недоліками. Вони суттєво впливають на театральний творчий процес, позначаються на ідейно-художній спрямованості політики репертуару театру, а також на художньому рівні, властивому сценічним творам, а також на рівні виконавської майстерності акторів.

Проблема забезпечення самоокупності діяльності театру та одночасно високого художнього рівня, яким відзначаються сценічні твори - одна з головних, яку досить важко вирішити приватним театральним колективам. Лише за умови стабільного фінансування приватні театри зможуть спрямовувати свою діяльність на втілення завдань художнього плану, що тим самим буде забезпечувати належний розвиток соціально-культурної сфери. При цьому театральний менеджмент з метою забезпечення належних обсягів фінансових ресурсів повинен використовувати фінансові стратегії, в основі якої передбачається фінансування діяльності театру, яке включає отримання надходжень із різних джерел. Така стратегія повинна бути здатна до швидкої трансформації, а її реалізація у практичній діяльності театального колективу робить необхідним здійснення активної роботи за двома основними стратегічними напрямками [7].

Першим напрямом театрального менеджменту має виступати пошук необхідних джерел для одержання фінансової допомоги, що надходить від держави чи приватних осіб, підприємств. Другий напрям повинен передбачати формування визначеної парадигми театального прокату, що є оптимальною у конкретній ситуації, задля нарощування у структурі сукупних доходів театру частки надходжень, які отримані внаслідок ведення власної комерційної діяльності, при цьому не завдаючи ніякої шкоди обраним театром художньо-естетичним принципам, творчій позиції театального колективу, а також його соціальним переконанням.

Важливим для театру є залучення коштів у якості благодійної підтримки. Це допомагає театру усунути збитковість своєї діяльності, при цьому забезпечити для театальної продукції її високий художній рівень. Отримання власних доходів відповідно зменшує залежність театру, яку він має при залученні зовнішніх джерел фінансування, сприяє реалізації ідейно-художньої концепції, яка є обраною театром, сприяє підвищенню рівня матеріального забезпечення роботи колективу, досягненню творчої і комерційної успішності закладу [7].

Театральне мистецтво в Україні за роки здобуття її незалежності на сучасному етапі розвивалося під впливом тих суспільних подій, які відбувалися у нашій країні. Історичні події, що відбувалися взимку 2013-2014 рр. призвели до кардинальних змін диспозицій, які склалися на той час в українському театрі, вивільнення його потенціалу, що був нагромаджений у ньому на той час. Завдяки пробудженню громадської активності, а також стану певної розгубленості серед адміністративних структур, що виявляли готовність іти на поступки, стали можливими істотні трансформації, що відбулися майже в усіх сферах національної сцени.

Науковцями виокремлено деякі основні тенденції, що на сьогоднішній день характеризують динамічні перетворення, що відбуваються у галузі театальної діяльності. До них можна включити наступні:

- зміна театральних поколінь, а також лідерів театального процесу. Поява критичної маси серед молодих професіоналів призводить до зміни структури

творчо-керівного складу багатьох державних театрів, також зумовлюючи активне створення нових приватних театрів. Особливо ці зміни помітні у театрах Києва, Львова, Харкова;

- процеси міграції кадрів із недержавного сектора у державний, що зробило можливим впровадження конкурсної системи, згідно якої здійснюється у театрах відбір їх творчо-керівного складу. До позитивних наслідків цього явища можна віднести появу нових менеджерських та художніх стратегій, що розробляються у сфері управління державними театрами і виявляються у появі нових театральних жанрів, зростанні активності театрів щодо здійсненні пошуку альтернативних джерел фінансування театрів (таких як участь у грантових програмах, конкурсах тощо), розширенні стилістичного і тематичного спектрів українського театру;

- здійснення інтеграції внутрішніх мистецьких процесів, більш активне врахування міжнародного досвіду. За минулі роки спостерігалось зростання інтенсивності співпраці між українськими і європейськими митцями і театрами. Ряд діячів театру, в основному молодого віку, скористалися можливостями, що були відкриті для організації закордонних стажувань, лабораторій, театральних шкіл та ін.;

- розширення визначених форматів, у рамках яких здійснюється театральна діяльність, зокрема, розвиток міждисциплінарних фестивалів, копродукції, лабораторій, резиденцій тощо. У центрі уваги постали освітні проекти, завдяки яким було досягнуто встановлення нових творчих зв'язків, а також підвищення професійних навичок працівників театру. На багатьох українських фестивалях було включено до їх програм тренінги, майстер-класи, лекції та ін. Налагодження більш активного діалогу між різними митцями й регіонами призвело до появи спільних проєктів [8].

У найближчій перспективі фахівці прогнозують наступні тенденції розвитку театральної галузі у нашій країні:

- входження України до міжнародних театральних мереж, участь у культурних фестивалях, форумах, програмах на паритетних умовах, подальше поглиблення міжнародного діалогу;

- розвиток ініціативи щодо забезпечення рівних можливостей, що існують для державного та недержавного секторів театрального мистецтва, участь в обговореннях питань щодо змін законодавчої бази;

- зростання кадрового потенціалу, яким володіє український театр, а також підвищення престижу театральних професій, успішне вирішення завдань мистецької освіти, проблем працевлаштування молодих фахівців, здійснення підтримки молодих акторів, режисерів, драматургів, театрознавців;

- заповнення наявної на сьогоднішній день потреби у фахових театральних менеджерах, що здатні поєднувати у своїй роботі фінансові та мистецькі стратегії, працювати у сфері розвитку недержавного театрального сектору.

У рамках розвитку сучасного театрального мистецтва необхідно забезпечити тісні комунікації між мистецтвом та публікою, оскільки потреби глядачів повинні безпосередньо висвітлені у творах митців, відображаючи соціальну функцію театру, що впливатиме на стан соціуму [8].

1.3 Сучасні тенденції розвитку українського театру

Театральному мистецтву в добу бурхливих соціальних катаклізмів, а також кардинальних змін, що відбуваються у суспільному житті, відводиться роль своєрідного індикатора, що слугує для оцінювання інновацій, а також кроків суспільних змін. Це є цілком природним, адже театр - соціальний інститут, що є тісно пов'язаним із іншими елементами, що є складовими соціальної організації, а саме: соціальними групами, духовною і матеріальною культурою, функціонуванням політичної підсистеми та ін. [9].

На даний час у нашій країні спостерігається унікальна ситуація, що пов'язана із своєрідним ренесансом театру. У сучасних умовах театр набуває нових форм. Він збагачується певною унікальною тематикою, проходить породження нових героїв. Виправданим виступає виявлення тенденцій цього процесу, виходячи із поглядів оцінювання тих явищ, які відбуваються у театрі, а також із поглядів проведення соціологічного аналізу, в основі якого виступає дослідження взаємодії соціуму та театру. До основних досягнень, що

спостерігаються у нашій країні на сучасному етапі розвитку театру за останні роки, виступає зміна співвідношення між наявністю у театральному мистецтві як державного, так і недержавного елементів. Розвиток академічних театрів, які фінансуються державою, відбувається достатньо повільно, поряд із цим спостерігається стихійне виникнення і бурхливий розвиток різноманітних театральних осередків, сформувалися без будь-якої державної підтримки, ід впливом розвитку самого громадянського суспільства. За формою та своїм змістом вони значно відрізняються один від одного. Це сприяє ускладненню та урізноманітненню життя театру загалом [9].

Процес формування культурної політики, що реалізується у сучасній Україні, повинен базуватися на наукових оцінках реального театального життя, враховувати результати глибоких досліджень сучасного стану театального мистецтва, що проводиться із використанням методів соціологічного аналізу.

Період соціокультурних трансформацій, який на даний час переживає наше суспільство, зумовлює виникнення нових моделей функціонування театру. При цьому доцільно здійснювати виявлення зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на різні соціально-культурні характеристики суспільства, встановлювати особливості викликів, що впливають існування театру на даний період. У внутрішньому середовищі явища театру як сучасної технології культури важливим є вирішення проблеми, що стосується розвитку театральних інновацій. Існує потреба детального осмислення та проведення наукового аналізу впливу театру на різноманітні соціальні процеси, спрямованого на вирішення проблем, що є породженими суспільством на теперішньому етапі [9].

Слід зазначити що театральне мистецтво, виступаючи певною соціальною технологією, для якої властиві нетипові методи соціального впливу, в цих умовах війни, що триває зараз, не лише не поступилось місцем для впровадження нових форм культурного життя, а також нових технологій, які використовуються у рамках впливу на особистість людини, а також змогло знайти свою аудиторію і власне середовище розвитку, що стосується тих елементів суспільної організації, у яких раніше не було місця театральному мистецтву. Про це переконливо

свідчать спостереження, в основі яких лежить розвиток театрального мистецтва в Україні, який спостерігався протягом декількох останніх років.

Тенденцією розвитку сучасного театру, яскравою ілюстрацією вище зазначених процесів виступає те, що пов'язано з кроками, які робить український театр у бік проєктного театру. Це відбувається поза межами державного сектору. На даний час сучасний проєктний театр слугує альтернативою державному й академічному театрам, хоч і до деяких вистав проєктного театру державні театри і мали опосередковане відношення. Театральні проєкти справді реагують на ті процеси, які сьогодні відбуваються у нашій країні [9].

Український театр не повинен мовчати про війну, проведену анексію Криму, життя мільйонів вимушених переселенців та наших героїчних воїнів. Адже ці проблеми є дуже важливими на сьогодні для нашого суспільства. У театрі відбувається зміна глядача, на виставах присутні люди, що виїхали з окупованих територій, які потребують розуміння з боку суспільства своїх проблем, а не демонстрування байдужості інших людей.

Пріоритетним завданням розвитку театру є з'ясування його ролі у вирішенні достатньо складних соціальних проблем, що властиві для сучасного суспільства. Театру властива здатність бачити події, які відбуваються у сучасному суспільстві, та відповідати на них, вести розмову зі своїми глядачами про те важливе, що хвилює цього глядача і відбувається в його житті. Це і виражає цьому перспективи розвитку театру шляхом зміни соціальної функції, яку буде він повинен відіграти у майбутньому [9].

Необхідним є виявлення основних тенденцій, якими відзначається розвиток сучасного театрального мистецтва, а також з'ясування інструментів технологічного й соціального характеру, що сприяють здатності театру у якості соціального інституту вносити зміни до елементів духовної культури суспільства, створювати передумови для формування нового бачення ролі театру, яку він відіграє в суспільному житті.

У результаті початку російської агресії на Сході України виникли нові форми існування театрального мистецтва, зокрема:

- «Театр переселенця»;
- прифронтовий театр;
- форум-театр та інші [9].

«Театр переселенця» реалізовано при фінансовій підтримці, наданій посольством Німеччини. Даний проєкт було започатковано на території кіностудії Довженка, на базі науково- мистецького Центру, який діє при Малій академії наук України. Кожна вистава «Театру переселенця» відіграє роль документального заходу. Його особливість полягає у тому, що у цьому театрі відсутні актори, так як у даних виставах беруть участь переважно звичайні люди, багато із яких раніше ніколи в житті не виходили на сцену. У «театру переселенця» ними також виступають школярі та військові. Деякі актори розповідають про своє життя, взагалі вперше під час вистави спілкуються один із одним, висловлюючи свої думки [9].

Такий театр відзначається існуванням простору, здатного забезпечити висловлювання поглядів на війну у мирних обставинах. При цьому театральна п'єса може виконувати роль своєрідної форми психосоціальної терапії. Мета такого проєкту - налагодити діалог між Заходом і Сходом, якого не було раніше, у попередні роки. Це стає можливим зробити через мистецтво. Отже, новою функцією театру стає використання театральної сцени як простір, що дає можливість поділитися своїм досвідом та розповісти про нагальні проблеми. У суспільному просторі у таких місцях насправді відчувається гострий брак. «Театр переселенців» створює можливість для вітчизняних режисерів і драматургів, що нерідко не мають доступу до участі у роботі державних театрів, висвітлювати важливі теми. Зокрема, даний вид театру допомагає жертвам війни жити з травмами та біллю, навчитися наново радіти життю, використовувати набутий досвід для отримання нових душевних сил та якостей [9].

Українське театральне мистецтво все більш активно інтегрується до європейського культурного простору. В Україні за роки незалежності з'явилася велика кількість нових театрів. Спостерігається зростання інтересу до народного й вуличного театрів. Слід зауважити, що у театральному середовищі новим

явищем став виступати форум-театр, який значно поширився останнім часом у якості методики інтерактивної роботи, що проводиться серед різних верств суспільства. Форум-театр насамперед спрямований на вирішення соціальних проблем.

Зокрема, він націлений на те, щоб за допомогою використання мистецьких форм привернути увагу потреб внутрішньо переміщених осіб, а також у громадах діалог щодо забезпечення їх виборчого права. Результатом цих вистав є те, що громадяни, які належать до різних соціальних груп, одержують можливість спілкування між собою через механізм нової мистецької форми і у процесі цього підняти для обговорення теми, які є важливими для розбудови громади, а також суспільства в цілому. Отже, за допомогою театру створюються визначені мистецькі платформи, що забезпечують налагодження контакту та взаємодії людей між собою, створення такої атмосфери, щоб кожна людина мала змогу висловитись та бути почутою [9].

Форум-театр є новим методом, що передбачає налагодження інтерактивної роботи акторів із різними прошарками суспільства з метою вирішення соціальних проблем. Його сутність – забезпечити спільно з глядачами пошук шляхів, які здатні здійснити вихід із складної життєвої ситуації, або сприяти розв'язанню проблем у рамках теми вистави, що пропонується. Форум-театр є досить ефективним способом взаємодії між різними людьми. При його реалізації завдяки неформальному спілкуванню створюється змога подолати існуючі стереотипи, що склалися щодо переселенців. Даний інтерактив створює передумови для виявлення їх існуючого потенціалу, допомагає відкритися по-новому, закликати інших до обговорення наявних проблем, а також пошуку шляхів їх вирішення спільними зусиллями. Вистави форум-театру формують зацікавленість глядачів, дають змогу відчувати на собі суть визначених проблем, так як після проведення вистави бажаючі глядачі могли ставати акторами і у своїх ролях відобразити шляхи розв'язання наболілих невирішених суспільних питань [9].

Проведення даного заходу зближує людей, сприяє реалізації конституційних прав людей, забезпечення їх активної участі у проведенні розбу-

дови нашої країни шляхом використання інструментів демократії. Участь у виставі не вимагає наявності попереднього акторського досвіду, найважливішим виступає бажання поділитися своїм життєвим досвідом у межах заданої теми форум-театру.

Усі українські театри виступають частиною громадського простору, тому вони покликані реагувати на реальні виклики сьогодення, цим самим сприяючи досягненню багатьох позитивних змін. На даний час також відбувається сутнісні зміни сучасного рівня стосунків, що складаються між театром та іншими елементами художньої культури [9].

Як відмічає Орлова О.І, у сучасному театрі складається бурхлива й динамічна ситуація. Осмислення сучасних тенденцій, якими відзначається розвиток театрального мистецтва, зокрема, свідчать про наступне:

- трансформацію сучасного театру на відкритий театральний простір;
- реалізацію альтернативного розвитку театральних вистав проектного типу, що на даний час успішно витримують конкуренцію із академічними театрами;
- відведення театру інструментів та важелів для встановлення суспільного діалогу, надання можливості почути людей, що бачать наше життя по-іншому;
- виконують функцію забезпечення діалогу та інтеграції для людей, що володіють різними соціальними установками;
- активне залучення до театрального мистецтва широкого переліку самодіяльних митців; виникнення нових інноваційних форм театрального буття;
- яскраве вираження соціальної спрямованості на вирішення проблем окремих верств населення з боку нових форм театральної творчості;
- подальша інтеграція театру до соціального простору;
- крос-культурність у молодому українському театрі;
- процес все більш активного набуття театром нових соціальних функцій, у тому числі тих, які відзначаються соціально-психологічним характером, виконання для учасників театрального процесу та глядачів театральною творчістю ролі інструменту певної психотерапії у складних сучасних умовах [9].

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ОБЛАСНОГО ТЕАТРУ АКТОРА І ЛЯЛЬКИ

2.1 Загальна характеристика роботи досліджуваного закладу культури

Тернопільський академічний обласний театр актора і ляльки (далі - театр) - це творчо-виробничий заклад культури.

Місцезнаходженням театру є: поштовий індекс 46001, Україна, місто Тернопіль, вул. Січових Стрільців, буд. 15.

Театром здійснюється його творчо-виробнича й фінансово-господарська діяльність згідно із чинним законодавством України: Конституцією України, Законами України «Про театри і театральну справу», «Про культуру», рішеннями Тернопільської обласної ради, розпорядженнями голови Тернопільської обласної ради, наказами й розпорядженнями, виданими Тернопільською обласною державною адміністрацією та управлінням культури даної адміністрації, а також вимогами Статуту театру.

Досліджуваний театр актору і ляльки був заснований у 1980 році, а у 2006 році він отримав статус «Академічний».

Театр виступає у якості об'єкту спільної власності, який належить територіальним громадам селищ, міст, сіл, розташованих в Тернопільській області. Роль власника та засновника театру виконує Тернопільська обласна рада. Даний орган здійснює управління роботою театру. Отже, діяльність театру підпорядкована, підзвітна і підконтрольна Тернопільській обласній раді. У галузевому відношенні він підпорядковується управлінню культури, що діє в Тернопільській обласній державній адміністрації.

Театр актора і ляльки виступає як юридична особа, що є неприбутковою бюджетною організацією, здійснюючи свою діяльність у сфері мистецтва і культури. Він володіє власним самостійним балансом, основними фондами й оборотними активами, ба також поточні, бюджетні, валютні й інші рахунки, що

відкриті в територіальних органах, які відносяться до Державної казначейської служби України, а також в установах банків. Досліджуванім театром здійснюється ведення бухгалтерської звітності, має володіє необхідними реквізитами, печаткою з своїм ідентифікаційним кодом, найменуванням, має відповідні штампи, бланки.

Театр володіє правом в установленому порядку реалізовувати свою діяльність на території України та поза її межами. Він здатний набувати чи наймати рухоме та нерухоме майно, яке є необхідним для своєї діяльності. Театр актора і ляльки від свого імені може набувати майнових і немайнових прав.

Метою, на яку спрямована основна діяльність театру, виступає розвиток театральної справи, театального мистецтва. Його робота на формування і виховання естетичних високодуховних потреб юнацтва, дітей та дорослого глядача, що досягається шляхом створення високохудожніх спектаклів, в основі яких покладені п'єси українських драматургів або твори світової літератури. Театром також здійснюється створення концертних програм, організація творчих вечорів, поповнення репертуару, яким володіє театр, виставами змішаного і живого плану, а також забезпечується розвиток усіх творчих напрямів роботи, що реалізується на паритетних засадах.

Здійснення основної діяльності театру актора і ляльки не ставить за мету одержання прибутку.

До видів основної діяльності даного театру відносяться:

- створення, публічне виконання, здійснення публічного показу театральних вистав, а також інших творів театального мистецтва, що реалізуються або на власній сцені, чи на гастролях, здійснення організації мистецьких фестивалів, оглядів, конкурсів;

- підготовка театральних постановок, а також театально-концертних програм, здійснення інших заходів, що стосуються забезпечення їх публічного виконання; і реалізуються на основі договорів, що укладаються із юридичними й фізичними особами;

- організація публічного показу постановок та програм на власній або

орендованих сценах із додержанням прав виконавців ролей та авторів відповідно до законодавства України, що стосується авторського права та суміжних прав.

- забезпечення для усіх категорій працівників театру організації їх стажувань;

- надання іншим театрам власної сцени для спільних театральних проєктів та програм, а також проведення гастрольних заходів;

- надання іншим організаціям постановочних послуг, сценічних постановочних засобів, що використовуються для проведення вистав, різноманітних конкурсів, концертів на основі укладених з ними договорів;

- здійснення підготовки, тиражування, реалізації інформаційно-довідникових та рекламних матеріалів, фонограм, копій відеоматеріалів, що стосуються діяльності театру, із дотриманням прав авторів згідно із законодавством;

Виконуючи свої статутні завдання, театром може здійснюватися такі види фінансово-господарської і творчо-виробничої діяльності як:

- проведення всеукраїнських, а також міжнародних симпозіумів, концертів, фестивалів, науково-практичних конференцій, виставок тощо;

- забезпечує свободу творчої діяльності, незалежність при виборі творчих напрямів, прийнятті рішень щодо публічного показу вистав, концертів, формування репертуару, а також забезпечення випуску рекламних (поліграфічних) матеріалів;

- перевезення працівників театру і гастролерів власним транспортом по території України, її межами;

- надання послуг у процесі проведення вечорів відпочинку, випускних вечорів тощо.

Досліджуваний театр актору і ляльки - самостійний суб'єкт, що має бюджетне фінансування та права юридичної особи. Він може від свого імені здійснювати укладення угод по всій території України, а також поза її межами, включаючи інші юридичні акти, що укладаються із підприємствами, установами, організаціями.

Власник, засновник – Тернопільська обласна рада - не несе відповідальності за зобов'язаннями, що має театр. У свою чергу, театр не відповідає за зобов'язаннями, які має власник і засновник. Театром використовується власна символіка, емблема, ним здійснюється реклама вистав, а також надаються дозволу на таке використання іншими фізичними й юридичними особами, що здійснюється на договірній основі.

Фінансово-економічні показники діяльності Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки відображені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1- Фінансово-економічні показники діяльності Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки (тис. грн.)

№ п/п	Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення 2022 – 2021 рр.	Темпи зростання 2022/2021 роки,%
1	Чистий дохід всього з нього:	326,0	820,0	1091,0	271,0	133,0
2	- чистий дохід від вистав	317,0	789,8	1020,0	230,2	129,1
3	- чистий дохід від надання послуг	9,0	30,2	71,0	40,8	235,1
4	Собівартість постановки вистав і надання послуг	11011,0	13006,0	14084,0	1078,0	108,3
5	Валовий збиток	10885,0	12186,0	12993,0	807,0	106,6
6	Інші операційні доходи (дотація на покриття збитків)	10780,0	12984,0	14061,0	1077,0	108,3
7	Інші операційні витрати	349,0	798,0	1068,0	270,0	133,8
8	Сума оборотного капіталу	1402,0	936,0	1250,0	314,0	133,5
9	Загальна сума активів	5145,0	4321,0	4628,0	307,0	107,1

За даними табл. 2.1, у досліджуваному періоді спостерігалось зростання чистого доходу, зокрема, отриманих театром від вистав та надання послуг. Всього

з періоду 2020 року по 2022 рік величина чистого доходу збільшилася у 3,25 разів. Низька величина чистого доходу театру у 2020 р., а також частково у 2021 р. була зумовлена наявністю карантинних обмежень, через які значна частина запланованих театром вистав була скасована.

Собівартість постановки вистав і надання послуг за зазначений період зросла на 1,28 разів, а валовий збиток - в 1,13 разів. Сума дотації з місцевого бюджету, виділеної на покриття збитків театру, збільшилася в 1,30 разів. Також значним зростанням протягом періоду з 2020 р. по 2022 р. відзначалася сума інших операційних витрат – у 3,06 разів.

Негативним явищем для підприємства стало:

- падіння суми оборотного капіталу у 2021 р. на 33,2% до рівня попереднього року, хоча у 2022 році ситуація дещо покращилася, що виявилось у зростанні його величини на 314,0 тис. грн., або на 33,5%;
- стабільне скорочення у досліджуваному періоді загальної суми активів театру – на 517,0 тис. грн., або на 10,1 %.

Управління діяльністю Тернопільського театру актора та ляльки здійснює директор театру - художній керівник. Тернопільська обласна рада (власник та засновник даного театру) з ним укладає контракт, термін якого - п'ять років.

При цьому прийняття рішення щодо укладення контракту із директором театру, який є його художнім керівником, приймаються радою на основі врахування результатів конкурсу, у порядку, що є визначеним рішеннями, що прийняті Тернопільською обласною радою.

Положеннями Закону України «Про культуру» регламентується порядок проведення конкурсу, а також вимоги, що висуваються до кандидатів, які висуваються на посаду художнього керівника – директора театру.

Директор театру - його художній керівник:

- несе персональну відповідальність за діяльність і стан, у якому перебуває театр;
- представляє його інтереси в усіх установах, організаціях, діючи від імені театру без довіреності;

– здійснює розпорядження майном і коштами театру згідно із законодавством України;

- проводить укладення договорів, видає довіреності;
- здійснює відкриття в установах банків розрахункового та інших рахунків;
- є відповідальним за формування і виконання фінансових планів;
- здійснює приймання на роботу, а також звільнення із роботи працівників;
- використовує застосування до працівників театру різноманітних заходів

заохочення, а також заходів дисциплінарного впливу;

- здійснює затвердження за погодженням із головним режисером та постановниками, керівниками, які очолюють виробничі цехи театру, склад постановочних груп, виконавців, а також макети оформлення вистав;

- затверджує плани робіт над новими виставами та постановками, а також визначає їх готовність, терміни випуску;

- здійснює розроблення, подачу проєктів штатного розпису театру актора і ляльки до Тернопільської обласної ради, а також до управління культури, що діє при Тернопільській ОДА, для їх затвердження;

- здійснює у межах власної компетенції видачу наказів;

- проводить встановлення сум посадових окладів працівників театру у межах сформованого фонду оплати праці;

- здійснює встановлення працівникам театру величини доплат за високі творчі й виробничі досягнення у роботі, а також виконання особливо важливої роботи за рахунок та у встановлених межах існуючого фонду оплати праці.

- проводить встановлення працівникам театру доплат за збільшення обсягу роботи, суміщення професій, розширення зон обслуговування, виконання поруч із основними обов'язками робіт іншого, тимчасово відсутнього працівника, в межах економії, що була досягнута по фонду оплати праці;

- здійснює визначення порядку преміювання працівників театру, враховуючи ефективність та якість їх праці у межах сум фонду оплати праці, а також фонду матеріального заохочення театру;

представляє даний заклад у державних, інших органах.

Динаміка елементів операційних витрат театру за 9 місяців 2022 – 2023 років відображена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 - Динаміка елементів операційних витрат досліджуваного театру за 9 місяців 2022 – 2023 рр.

Назва статей витрат	9 міс. 2022 р.		9 міс. 2023 р.		Абсолютне відхилення суми витрат за 9 місяців 2022 – 2023 років, тис. грн.	Темпи зростання суми витрат за 9 місяців 2022 – 2023 рр. (%)
	тис. грн.	частка у загальній структурі %	тис. грн.	частка у загальній структурі, %		
Матеріальні витрати	312,0	3,0	599,0	5,4	287,0	192,0
Витрати на оплату праці	8065,0	78,0	8116,0	73,3	51,0	100,6
Відрахування на соціальні заходи	1613,0	15,5	1588,0	14,3	-25,0	98,5
Амортизація	18,0	0,2	119,0	1,1	101,0	661,1
Інші операційні витрати	347	3,3	650	5,9	303,0	187,3
Всього	10335	100,0	11072	100,0	737,0	107,1

За даними табл. 2.2 приходимо до висновку, що за 9 місяців 2023 року порівняно з таким же періодом попереднього року спостерігалось значне зростання матеріальних витрат, амортизації та інших операційних витрат. Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи змінилися незначно протягом досліджуваного періоду.

2.2 Аналіз виробничої діяльності театру

Досліджуванним театром проводиться активна робота щодо організації показу широкого переліку вистав для дітей і дорослих. Слід зазначити, що наявність тривалого жорсткого карантину, спричиненого пандемією навесні, а також восени 2020 року, суттєво вплинула на реалізацію запланованих заходів у зазначеному періоді.

У 2020 році для показу за абонементом було підготовано три вистави:

- «Кіт у чоботях» Д. Самойлова (режисер В. Лісовий);
- «Білосніжка» Г. Усача (режисер В. Лісовий);
- «Сембо» Ю. Єлісеєва (режисер В. Лісовий).

Театр був змушений скасовувати організований показ вистав через наявність карантинних обмежень, що були запроваджені українським урядом.

Під час різдвяно-новорічних свят 2020 років театром була показана прем'єра ігрової інтерактивної програми «Як Морозенко Санта Клауса врятував» (сценарій і постановка Д. Татарінова), а також виставу «Як звірі зиму зустріли» В. Лісового (режисер В. Лісовий).

У рамках Шевченківських днів відбувся показ вистав «Тарасова казка» Б. Мельничука і В. Лісового. У лютому на березні 2021 року загалом було зіграно 5 вистав. Під час запровадження в Україні загального суворого карантину театр перевів спілкування із глядачами на сторінки театру у соціальних мережах.

На YouTube каналі були показані такі вистави: «Мисливець і русалка», «Малюк і Карлсон», «Дзвони-лебеді», «Василина», «Театр братика Кролика», «Сембо», «Золоте курча», «Козацькі вітрила», «Гусеня».

Загальна кількість відвідування каналу склала майже тисячу переглядів.

У березні 2020 року театр одержав три престижні нагороди від Українського національного центру, створеного при Міжнародній спілці діячів театру ляльок UNIMA-Україна, що проводився у рамках «Прем'єри сезону» - всеукраїнського огляду конкурсу серед театрів ляльок. Почесний диплом «За відданість мистецтву живої ляльки» одержав народний артист України, до 2019 року головний режисер В. Лісовий; диплом переможця у номінації «Найкраща вистава для дітей

шкільного віку» отримала вистава «12 місяців» (В. Лісовий і Б. Мельничук за мотивами казок Б. Лепкого); диплом переможця у номінації «Найкраща чоловіча акторська робота з лялькою» отримав О. Боков за роль Мачухи у виставі «12 місяців».

У травні 2020 року з ініціативи начальника управління культури Тернопільської ОДА театр підготував відео до Дня вшанування пам'яті жертв Другої світової війни. Спільно із управлінням культури ТОДА, Краєзнавчим музеєм і ТО КП «фірма Кінодністер» у травні 2020 року театр створив відео-екскурсію «Всесвітня Земле, квітуй» за сценарієм О. Бокова. Прем'єра відбулася на кількох YouTube каналах. Загальна кількість відвідування каналів склала більше тисячі переглядів.

Закриття 40-го театрального сезону відбулося 12 липня 2020 року виставою «Чарівний перстень» В. Лісового на онлайн платформах соціальних мереж на сторінках театру, а відкриття 41-го театрального сезону відбулося 23 серпня 2020 року виставою «Малята-кармалята» Г. Усача (режисер В. Лісовий). У фойє театру було організовано фото-зону, що є пристосованою для юних глядачів різного зросту.

Тривала робота над прем'єрною виставою пристосованою для показу у невеликих за розміром приміщеннях на виїзді для найменших глядачів від 3-х років «Урок для Ослика» за п'єсою Х. Паукша. Прем'єра відбулася 27 вересня 2020 року. У рамках підготовки до святкування 40-річчя початку творчої діяльності театру, яке було заплановане на листопад 2020 року, тривала робота над прем'єрною виставою для дорослих «А хай то Качка копне» за п'єсою М.Гушньовської (режисер Н. Лапунов). Допрем'єрний показ відбувся 20 листопада 2020 року. Через карантинні обмеження святкові заходи перенесено на березень 2021 року.

Також було підготовано до показу виставу, яка розповідає про необхідність дотримання правил дорожнього руху - «Казка чарівного Світлофора» (режисер В. Лісовий). Через карантинні обмеження показ вистав був скасований. Підготовано

святкову інтермедію «Добрі справи для Святого Миколая» (автор і режисер Д. Татарінов). Прем'єра відбулася 13 грудня 2020 року.

Окрім заходів на стаціонарній сцені, під час зимових свят 2020 років театр виїжджав зі святковим дійством по школах міста та у місто Бережани. Було також підготовано святкову міні-програму «Загадки Морозенка» (автор і режисер О. Боков) і виставу «Кому потрібен Сніговик» (режисер В. Лісовий), прем'єра яких відбулася 27 грудня 2020 року.

Починаючи із серпня 2020 року, тривали зйомки коротких відео, присвячених відзначенню 150-ліття від дня народження Лесі Українки. Прем'єра відбулася 25 лютого 2021 року.

У січні 2022 року колектив театру показав глядачам міста зимову історію за мотивами казок Богдана Лепкого «Дванадцять місяців». А також на виїзді для учнів міста та області (Зборів, Копичинці, Козова, Бережани) представив інтерактивну програму «Новорічна Гуцулія» (автор і режисер Дмитро Татарінов).

06 лютого 2022 театр додав до свого репертуару Прем'єру. Виставу «Мауглі» за власною інсценівкою поставив відомий в Україні та за кордоном режисер з Полтави Ніко Лапунов. Це - інклюзивна вистава, яку водночас з усіма можуть дивитися й глядачі з вадами слуху, оскільки для втілення образів були розроблені особливі конструкції ляльок, а актори синхронно з озвученим текстом відтворювали його ще й жестовою мовою.

Наприкінці лютого театр розпочав мистецьку кампанію, присвячену Дню народження Лесі Українки постановкою «Лесині спогади» (автор і режисер Дмитро Татарінов), показ якої довелося, на жаль, зупинити з 24 лютого 2022 року. Після активізації розпочатої у лютому 2014 року війни РФ проти України, через широкомасштабний наступ військ агресора, від 24 лютого 2022 року театр тимчасово призупинив показ вистав, а колектив окрім творчої діяльності активно включився ще й у волонтерську. Кілька працівників стали до лав Збройних Сил України.

У березні 2022 року театр відновив показ вистав. Його першими глядачами впродовж березня-квітня стали діти з числа ВПО (внутрішньо переміщених осіб).

Були показані вистави: «Веселе мишеня», «Веселі ведмежата», «Івасик і Змія», «Маленька фея».

Із початку травня театр відновив прийом невеликих груп відвідувачів на Експерсії «За лаштунками». У травні-червні 2022 з метою вводу нових виконавців, трупа театру стала до відновлення вистав: «Дзвони-лебеді» І.Карнаухова і Л. Браусевич; «Чарівна лампа Аладдіна» Н. Гернет, «Гусеня» Н.Гернет. У травні-червня 2022 року колектив організував проведення «Марафону дитячих свят», метою якого був збір коштів на допомогу ЗСУ.

На початку червня 2022 року колектив вирушив на Міжнародний фестиваль «Walizka» (м. Ломжа, Польща) з виставою «Василина». Також у Варшаві у театрі «Гулівер» відбувся ще один показ вистави, організований Консульством України у Варшаві. За підсумками фестивалю театр одержав Диплом «За кращий акторський ансамбль» та грошову винагороду.

Закриття 42-го театального сезону відбулося 31 липня 2022 року героїко-патріотичною казкою-легендою «Дзвони-лебеді».

Впродовж вересня артистами театру були залучені до створення інтерактивної розважально-пізнавальної програми «Козацькі забави» (автор сценарію та режисер - Дмитро Татарінов). Для проведення місячника безпеки відновлено показ вистави «Лісовий світлофор» (за п'єсою «Лісовий детектив» та у режисурі О. Бокова) про необхідність дотримання правил дорожнього руху.

Для глядачів дошкільного віку театр організував показ казки-комедії «Веселе мишеня» та казки-гри «Гусеня» (у постановці народного артиста України Володимира Лісового). У вересні 2022 року колектив театру взяв участь з кількома концертними виступами у благодійній імпрезі «25 вдячних слів», яку проводила ГО «Захист». За високий професіоналізм, художню майстерність і активну громадянську позицію» колектив одержав Подяку від Голови правління ГО «Захист».

У вересні 2022 року відбулося відкриття 43-ого театального сезону прем'єрою вистави «Вечеря для Тигра», що була поставлена за п'єсою Златопольських, у постановці головного режисера театру Олега Бокова. На

початку жовтня 2022 року театр здобув ще одну нагороду. Журі Міжнародного фестивалю «Інтерлялька-2022» нагородив Дипломом артистів-ляльководів Ольгу Водюк і заслуженого артиста України Тараса Іванківа «За найпереконливіший дует» (вистава «А хай то качка копне»).

1 грудня 2022 року відбувся прийом до репертуару нової постановки «Святий Миколай і Таємниця найдорожчого подарунка» (автор і режисер Дмитро Татарінов). Прем'єрний показ вистави відбувся 5 грудня 2022 року на виїзді у БК міста Зборова.

Динаміка кількості вистав досліджуваного театру за період з 2020 р. по 9 міс. 2023 року зображена на рис. 2.1.

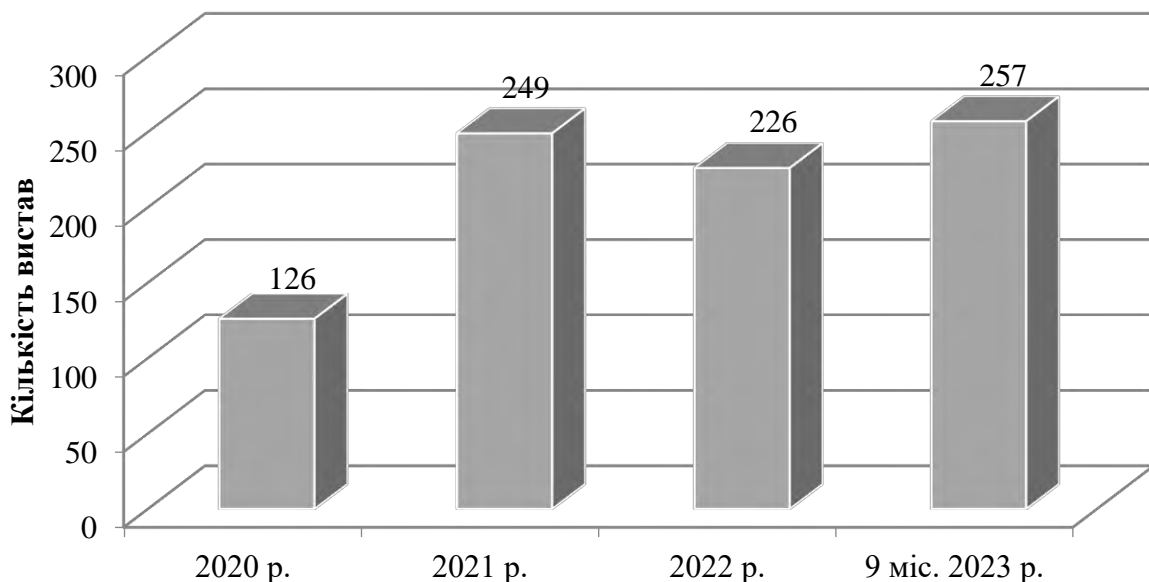

Рисунок 2.1 - Динаміка кількості вистав досліджуваного театру

Як видно з рис. 2.1, у 2022 році спостерігався спад кількості вистав досліджуваного театру (на 23 одиниці, або на 9,2%), проте за 9 місяців 2023 року кількість вистав зросла порівняно з 2022 роком на 31 виставу (на 13,7%), що говорить про активізацію виробничої діяльності досліджуваного закладу культури.

Динаміка кількості глядачів на виставах досліджуваного театру відображена на рис. 2.2.

З даних цього рисунку простежується стабільне зростання кількості глядачів на виставах досліджуваного театру. Загалом з період 9 міс. 2023 року до рівня 2020 року кількість глядачів зростає в 1,74 рази.

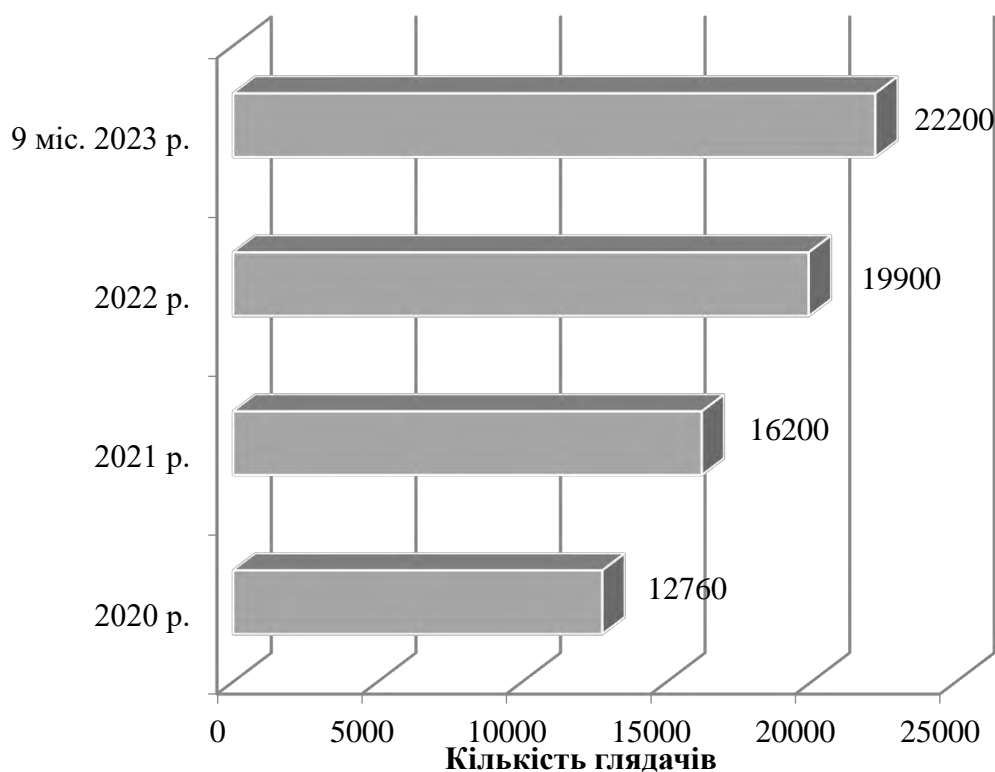

Рисунок 2.2 - Динаміка кількості глядачів на виставах досліджуваного театру

Театр регулярно бере участь у благодійних акціях та з власної ініціативи організовує заходи підтримки. Так, на початку грудня колектив подарував дітям-волонтерам виставу «Святий Миколай і Таємниця найдорожчого подарунка». А ГО «Десантно-козацький рій» та ГО «Центр науки Тернополя» за вагомий вклад, здійснений за надання волонтерської допомоги ЗСУ, а також цивільному населенню відзначив колектив театру Подякою.

З нагоди Дня волонтера низка членів колективу одержали Грамоти від Тернопільської обласної ради за громадянську мужність, здійснення вагомого особистого внеску у розвиток волонтерського руху, а також зміцнення безпеки й обороноздатності нашої держави.

А вже 28 грудня 2022 року на сцені театру відбулася ще одна прем'єра. Колектив втілює у життя давню мрію директора - художнього керівника театру, заслуженого діяча мистецтв України, Івана Шелепа мати у репертуарі традиційний український Вертеп. Постановку різдвяної містерії - вертепу «Весь світ звеселився, бо Син Божий народився...» здійснив головний режисер театру Олег Боков.

Загалом за 2022 рік колектив театру спромігся підготувати 6 прем'єр:

- інклюзивну виставу «Мауглі» (запрошений режисер з Полтави Ніко Лапунов);

- інтерактивну розважально-пізнавальну програму «Козацькі забави» (режисер-постановник Дмитро Татарінов);

- три екскурсійні програми - «На гостині у Звіздаря, «Морський квест» та «За лаштунками» (відповідальні за підготовку Наталія Спільніченко, Наталія Голод, Дмитро Татарінов, Олег Боков);

- казки-притчі Дональда Біссета «Вечеря для Тигра» (головний режисер Олег Боков);

- театралізоване дійство «Святий Миколай і таємниця Найдорожчого Подарунка» (режисер-постановник Дмитро Татарінов);

- Різдвяну містерію, Вертеп під назвою «Весь світ звеселився, бо Син Божий народився...», головним режисером якої виступив Олег Боков.

Впродовж 2022 року відбувся показ таких вистав: «Новорічна Гуцулія», «Дванадцять місяців», «Кому потрібен Сніговик», «Незвичайний маскарад», «Дивовижні перетворення», «Гусеня», «Веселі ведмежата», «Маленька фея», «Мауглі», «Білосніжка», «Івасик і Змія», «Як звірі зиму зустріли», «Лесині спогади», «Веселе мишеня», «Я - курчатко, ти – курчатко», «Василина», «Поросятко Чок», «Чарівна лампа Аладдіна», «Друзі маленької Кіті», «Урок для Ослика», «Малюта-кармалюта», «Чарівний перстень», «Ще раз про Червону Шапочку», «Сестриця Оленка і братик Івасик», «Легкий слон», «Дзвони-лебеді», «Лісовий світлофор», «Козацькі забави», «Вечеря для Тигра», «Козацькі вітрила»,

«Кривенька качечка», «Театр братика Кролика», «Святий Миколай і Таємниця найдорожчого подарунка», «Весь світ звеселився, бо Син Божий народився...».

Дані щодо виконання виробничо-фінансового плану досліджуваного театру за 9 місяців 2023 р. наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3 - Виконання виробничо-фінансового плану досліджуваного театру за 9 місяців 2023 року

№ п/п	Назва показника	План	Факт	% виконання плану
1	Кількість вистав	163	257	157,7
2	Кількість глядачів, чол.	12700	22200	174,8
3	Доходи від вистав, тис. грн.	490,0	1397,7	285,2
4	Доходи від надання послуг, тис. грн.	37,5	112,5	300,0

Як бачимо, за період з січня по вересень 2023 році спостерігалось значне перевиконання усіх показників виробничо-фінансового плану театру, що стосувалося і кількості проведених вистав та участі глядачів у них, так і отриманих доходів від вистав та надання послуг.

Важливою складовою творчої діяльності театру є «зворотній зв'язок» з глядачами. Таку роботу проводить керівниця літературно-драматургічної частини театру через сторінки театру у соціальних мережах і у месенджерах. Сьогоднішня аудиторія читачів (потенційних глядачів) складає:

- Facebook - більше 1100 (+250 за рік);
- Instagram - більше 1200 (+450 за рік).

2.3 Оцінка ресурсного забезпечення театру актора і ляльки

Найважливішим елементом ресурсного забезпечення театру актора і ляльки є його персонал, що володіє високою кваліфікацією. Він включає художньо-

артистичний, адміністративний, господарсько-допоміжний, персонал з організації глядачів. До творчих професійних працівників театру відноситься художній та артистичний персонал театру. Формування кадрового складу даного персоналу здійснюється на конкурсній основі, а оформлення трудових відносини з ними здійснюється шляхом укладання контрактів. Керівником театру також може здійснюватися залучення артистичного й художнього персоналу понад штатну чисельність шляхом укладення цивільно-правового договору.

Персонал досліджуваного театру включає наступні складові.

1. Адміністративний персонал:

- директор – художній керівник.
- начальний служби з кадрових та організаційних питань;
- педагог-організатор;
- завідуючий господарства;
- головний бухгалтер, бухгалтер провідний, економіст провідний;
- завідувач художньо-постановочної частини.

2. Художньо-артистичний персонал:

- головний художник;
- начальник цеху основного виробництва;
- електроосвітлювальний цех;
- монтувальний цех;
- бутафорський цех;
- начальник кравецького цеху, закрійник, швачка, прачка;
- начальник костюмерного цеху, костюмер, реkvізатор, гример-пастижер;
- головний режисер;
- артистичний персонал;
- завідуючий трупи;
- режисер-постановник;
- керівник літературно-драматичної частини;
- керівник музичної частини;
- помічник режисера.

3. Господарсько-допоміжний персонал: заступник директора-художнього керівника з основної роботи, завідувач складу, столяр, два прибиральники службових приміщень; двірник, сторож, водій, слюсар-сантехнік, черговий, підсобний працівник.

4. Персонал з організації глядачів, який включає:

- заступник директора-художнього керівника з організації глядачів;
- головний адміністратор;
- адміністратор старший;
- касир квитковий;
- контролер квитків;
- гардеробник.

Структура персоналу досліджуваного театру показана на рис. 2.3.

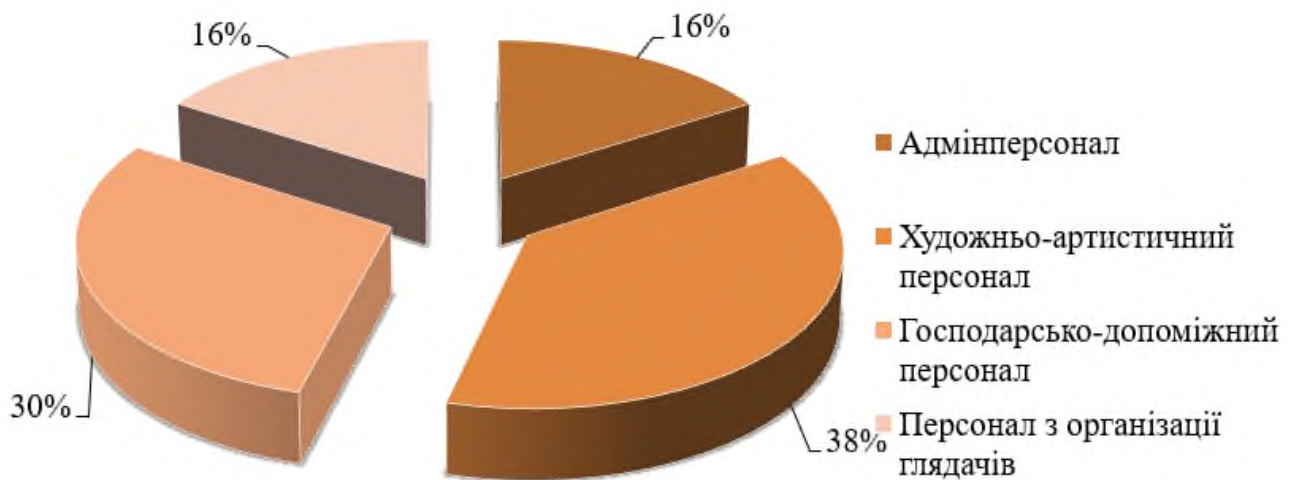

Рисунок 2.3 – Структура персоналу досліджуваного театру за його видами

Отже, до складу персоналу досліджуваного театру входять: адміністративний персонал, який складає 16% від загальної кількості працівників, художньо-артистичний персонал – 38%, господарсько-допоміжний персонал – 30%, персонал із організації глядачів – 16%.

У діяльності театру актора і ляльки важливим також є забезпечення матеріальним ресурсами. Зазначимо, що матеріально-технічна база досліджуваного театру включає:

- земельну ділянку, яка в тому числі є необхідною для експлуатації театральних будівель, приміщень і споруд, що надаються досліджуваному театру Тернопільською міською радою у користування згідно встановленого законом порядку;

- будівлі (споруди, приміщення), комунікації. Утримання даних видів основних фондів досліджуваного театру актора та ляльки, який перебуває у комунальній власності, здійснюється за рахунок коштів, що виділяються на ці цілі Тернопільською обласною радою;

- театральне обладнання;

- театральний реквізит;

- транспортний засіб, а також інші цінності.

Театральне обладнання охоплює забезпечення необхідної акустики, звукового супроводу, світла тощо. Зокрема, ефективне функціонування сцени досягається за допомогою використання підйомників, оснащення для завіси, апаратури для управління тощо.

Освітлювальне обладнання досліджуваного театру покликане вирішувати два основних завдання:

- а) технічне, що полягає у забезпеченні освітлення сцени;

- б) художнє, яке націлене на здійснення правильного сфокусування уваги глядачів.

Реалізація режисерського задуму у досліджуваному театрі актора і ляльки вимагає уміння грамотного використання різних типів сценічного освітлення, а також досягнення світлових ефектів різної складності. Важливою є якість апаратури, її здатність забезпечувати економію електроенергії та вимоги щодо дизайну.

Процес занурення глядачів у світ театрального дійства значною мірою залежить від звуку. Звукове оснащення повинне забезпечувати потужне, об'ємне

звучання, оскільки локальний, малопотужний звук буде відволікати глядачів та акторів від вистави. Дуже важливою проблемою виступає забезпечення однакового звучання голосів акторів та музики у різних місцях залу театру незалежно від того, у якому ряді будуть сидіти глядачі. Відповідне звучання забезпечується у театрі із використанням такої апаратури: мікрофони, аудіосистеми, процесори, еквалайзери, мікшери, підсилювачі, пристрої, призначені для обробки звуку тощо.

Важливою складовою забезпечення успіху кожної вистави досліджуваного театру виступають якість ляльок та сценічного одягу акторів. Відповідний настрій глядачів, відтворення атмосфери конкретної вистави вимагає наявності красивих куліс, арлекін тощо. Вирішення проблеми комфортного перебування глядачів театру можливе за умови приємного дизайну приміщень театру, а також красивих, зручних та стійких до зношування крісел, які певним чином впливають на акустику залу театру актора і ляльки.

Проведемо аналізування стану наявності і зносу основних фондів театру актора і ляльки станом на 31 грудня 2020 – 2022 рр. (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Оцінка наявності і зносу основних фондів досліджуваного театру станом на 31 грудня 2020 – 2022 рр.

Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення 2022 – 2021 рр., (+, -)	Темпи зростання 2022 – 2021 рр., %
Залишкова вартість ОФ, тис. грн.	2591,0	3377,0	3385,0	8,0	100,2
Первісна вартість, тис. грн.	4232,0	5150,0	5116,0	-34,0	99,3
Сума зносу, тис. грн.	1641,0	1773,0	1731,0	-42,0	97,6
Коефіцієнт зносу	0,39	0,34	0,34	-	-
Коефіцієнт придатності	0,61	0,66	0,66	-	-

Як бачимо, протягом 2020-2022 рр. спостерігалось нарощування залишкової вартості ОФ театру, причому загалом за вказаний період приріст даного показника склав 794 тис. грн., або 30,3%), що є позитивним і свідчить про покращення можливостей технічного забезпечення діяльності даного закладу культури.

При цьому первісна вартість основних фондів у 2021 році зросла на 918 тис. грн. (21,7%), а у наступному році спала на 34,0 тис. грн., або на 0,7%. Сума зносу основних фондів при цьому зросла у 2021 році на 132,0 тис. грн., або на 8,0% до рівня 2020 року, а у наступному році – зменшилася на 42,0 тис. грн., або на 2,4%.

Графічне відображення динаміки коефіцієнтів зносу й придатності ОФ досліджуваного театру відображене на рис. 2.4.

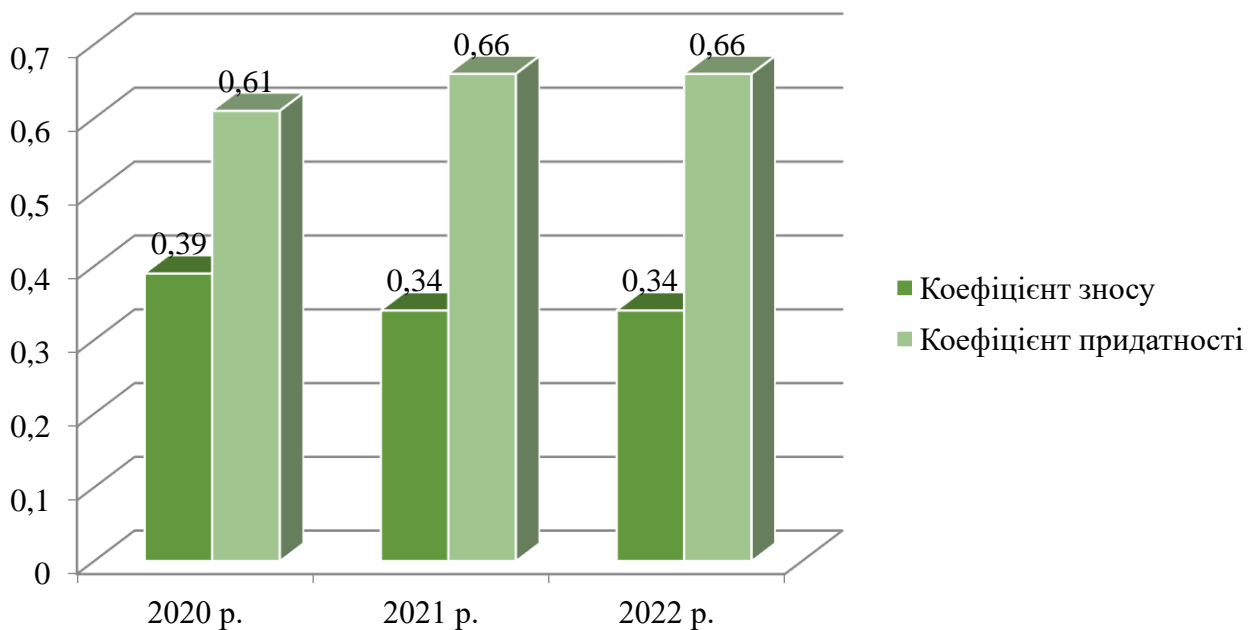

Рисунок 2.4 - Динаміка коефіцієнтів зносу і придатності ОФ досліджуваного театру

За даними рис. 2.4, у 2021 році була присутня тенденція до зростання коефіцієнта придатності основних фондів театру та відповідно падіння коефіцієнта зносу, що є позитивним, а у наступному році змін даних показників не спостерігалось.

У процесі дослідження ресурсної бази театру важливим є оцінка його фінансового забезпечення. Згідно Статуту досліджуваного театру, джерелами його фінансування діяльності театру можуть виступати:

- дотації, капітальні вкладення, що виділяються з обласного бюджету, а також цільові трансферти із місцевих та державного бюджетів;
- доходи, що одержані театром від його основної діяльності;
- доходи, одержані закладом від організації і проведення різних культурно-мистецьких заходів;
- доходи, які надійшли від реалізації творчо-виробничої і фінансово-господарської діяльності;
- доходи, що були одержані від здійснення гастрольно-концертної діяльності; кредити банків, а також інших фінансових установ;
- цільові кошти, благодійна допомога;
- інші джерела, що є не забороненими законодавством України.

Серед доходів, які одержані театром, провідна роль належить доходам від його вистав. Динаміка виконання виробничо – фінансового плану досліджуваного театру у відсотках показана на рис. 2.5.

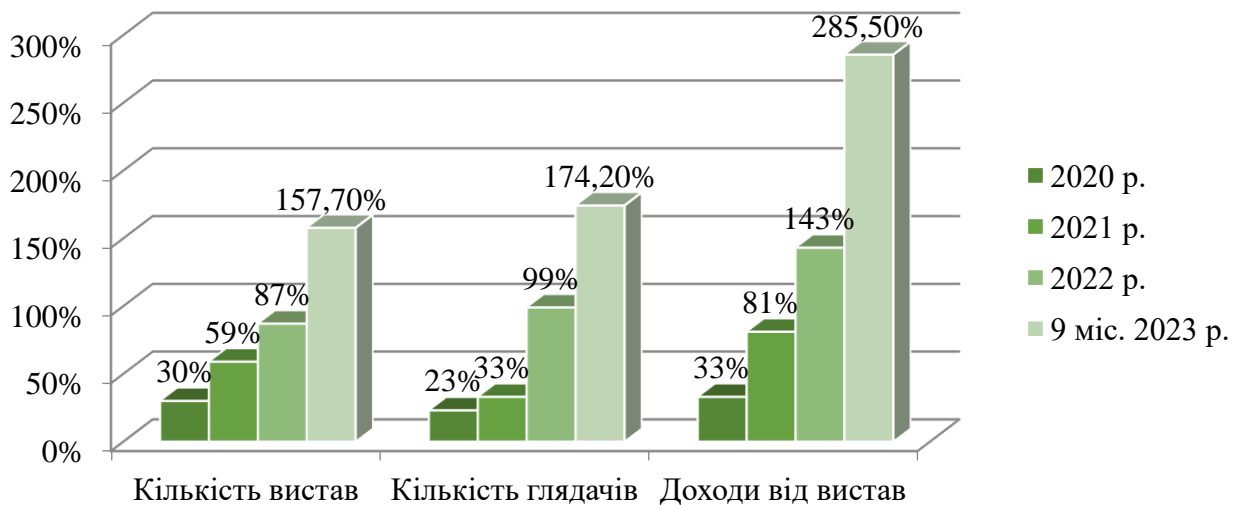

Рисунок 2.5 - Динаміка виконання виробничо – фінансового плану досліджуваного театру у відсотках (за окремими показниками)

З вище наведено рис. 2.5 бачимо наступне. Якщо у 2020 та 2021 роках план доходів від вистав через об'єктивні причини був значно недовиконаний, то у наступні періоди спостерігалось його суттєве перевиконання.

Дані щодо фінансування видатків досліджуваного театру актора та ляльки у 2020-2022 рр. показані на рис. 2.6.

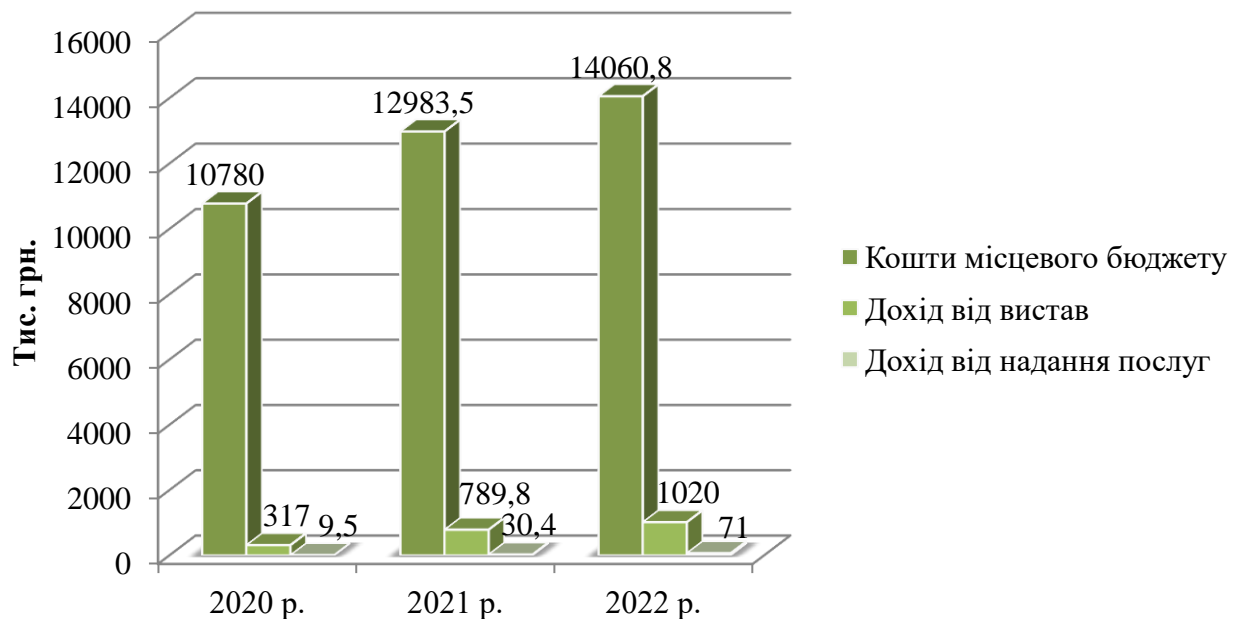

Рисунок 2.6 - Фінансування видатків досліджуваного театру актора та ляльки у 2020-2022 рр.

За даними рис. 2.6, провідну роль у фінансуванні видатків театру відіграють кошти (дотації), що виділяються із місцевого бюджету, а доходи від вистав та надання послуг далеко не покривають видатків закладу, оскільки у процесі його роботи не ставиться завдання досягнення прибутковості діяльності, а виконання насамперед поставлених перед ним культурно-мистецьких завдань. Протягом 2020-2022 років суми усіх вище вказаних джерел фінансування театру зростали, що є позитивним.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ОБЛАСНОГО ТЕАТРУ АКТОРА І ЛЯЛЬКИ

3.1 Обґрунтування основних стратегічних перспектив розвитку театру актора і ляльки

Досліджуючи перспективи розвитку, які відкриваються перед Тернопільським обласним театром актора і ляльки, слід враховувати, що театр здатен чинити багатоплановий вплив на особистість людини, зокрема, він відкриває можливості правильно пояснювати навколишній світ, сприяє створенню емоційних імпульсів для діяльності людей, забезпечує формування якостей, що є необхідними для повноцінного життя у суспільстві, виконує значну виховну роль тощо.

Здійснення різноманітних політичних, економічних, соціальних змін у сучасному суспільстві робить актуальним забезпечення процесу культурного розвитку й особистісного становлення молоді, формування її правильного світогляду й системи справжніх духовних цінностей, розкриття творчого потенціалу. При цьому зростає роль, яку відіграє мистецтво у духовному й моральному вихованні дітей і молодих людей. При цьому театральне мистецтво є однією з ефективних форм, які сприяють забезпеченню самовираження молоді формування у неї прагнення будувати здорові стосунки із людьми і забезпечувати основи гармонійного буття, сприяти творчому ставленню до життя, формувати впевненість у житті.

Отже, розвиток театру у значній впливає на майбутнє нашого суспільства. У нашій країні театр як соціальний інститут ще не втратив своєї актуальності, проте він переживає нелегкі часи. Це пояснюється тим, що його сьогодні серйозно витісняють кіно, телебачення, шоу бізнес, що є більш прибуткові і знаходять ширшу популярність у масового глядача. Розвиток театрального мистецтва у цей час вимагає дієвої як державної, так і суспільної підтримки.

На сьогодні досліджуваний театр актора і ляльки є єдиним театром, серед серед інших мистецьких закладів, розташованих в Тернопільській області, основною цільовою аудиторією якого виступають діти. Відповідно він виконує роль одного із основних естетичних центрів, що здійснюють виховання молодих та старших громадян нашої держави. Діяльність театру здатна доступно й емоційно впливати на свідомість та почуття глядача, налагоджуючи живе спілкування з дітьми й старшим поколінням, проводячи інтерактивні, анімаційні, розвиваючі ігри, що може включати подальший аналіз переглянутого у колі сім'ї. Вистави здатні живити розум, допомагати збагнути незвідане. Тому досліджуваний театр виступає платформою, спрямованою для самовдосконалення і духовного розвитку.

Досліджуваний театр, долаючи різноманітні труднощі, забезпечує різноманітні аспекти життєдіяльності даної установи. У театрі працюють фахівці, що володіють творчим і менеджерським потенціалом, бережуть існуючі традиції, активно впроваджують інновації.

Завдяки постійному вдосконаленню роботи творчих підрозділів, удосконаленню матеріально-технічної бази проходить формування обличчя театру, що є добре відомим у професійних театральних колах. Розвитком свого мистецтва театр буде демонструвати надбану протягом багатьох років театральну спадщину, берегти національні традиції, формувати репертуарну політику, що базується на зразках вітчизняної і світової драматургії.

Театр спільно із сім'ями та навчальними закладами має посилювати свою участь у забезпеченні виховного процесу для майбутнього покоління. Він повинен закладати міцну основу, що спонукає і пробуджує в дітях активне бажання творити добро, виконуючи при цьому головну функцію, якою володіє мистецтво. Забезпечення ґрунтового виховання дітей і молоді передбачає поєднання системної та цілеспрямованої діяльності, яка здійснюється органами державної влади, громадськими організаціями, сім'ями, освітніми й мистецькими закладами у напрямку формування високих загальнолюдських цінностей, естетичного смаку, патріотичної свідомості, критичного мислення тощо. Сучасним суспільством

ставляться вимоги, щоб майбутні покоління уміли нестандартно й креативно мислити. Поряд із цим нагальною та гострою проблемою сьогодення виступає формування духовної культури та національної свідомості, що в умовах війни є ще більш актуальним.

Матриця проведеного SWOT – аналізу театру наведена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Матриця SWOT – аналізу досліджуваного театру

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Наявність матеріально-технічної бази театру	1. Недостатність фінансування потреб розвитку театру
2. Актуальний репертуар	2. Відсутність належного облаштування малої сцени
3. Відсутність конфліктності у колективі театру, командна робота	3. Застарілість комплексу світлової сценічної апаратури
4. Гармонійний зв'язок між поколіннями акторів	4. Відсутність капітального ремонту в деяких приміщеннях театру
5. Готовність до нових проєктів	5. Застарілість сценічних механізмів
6. Патріотичне і духовне самоусвідомлення	6. Старіння колективу театру
Можливості	Загрози
1. Розвиток лялькового театрального мистецтва в Україні	1. Поширення воєнної загрози
2. Застосування новаторських форм у роботі театру	2. Погіршення демографічної ситуації
3. Зростання іміджу театру на вітчизняному й міжнародному рівнях	3. Зменшення обсягів фінансування Тернопільською міською радою
4. Збільшення потреби в естетичному вихованні майбутнього покоління	4. Зростання апатії молодого покоління
5. Патріотичне виховання дітей та молоді	5. Шкідливий контент, розміщений в Інтернеті, що згубно впливає на психіку і світогляд дітей та молоді
6. Застосування новітніх технологій сценічного мистецтва	

Робота досліджуваного театру є відомою у мистецьких колах. Він володіє достатньо високим творчим рівнем, про досягнення якого свідчать чисельні нагороди й одержані дипломи, присвоєні за кращу режисуру, акторський ансамбль, виконання ролей, художнє й музичне оформлення у результаті участі у Всеукраїнських і Міжнародних фестивалях театрів ляльок.

Запропонована автором модель розвитку театру зображена на рис. 3.1.

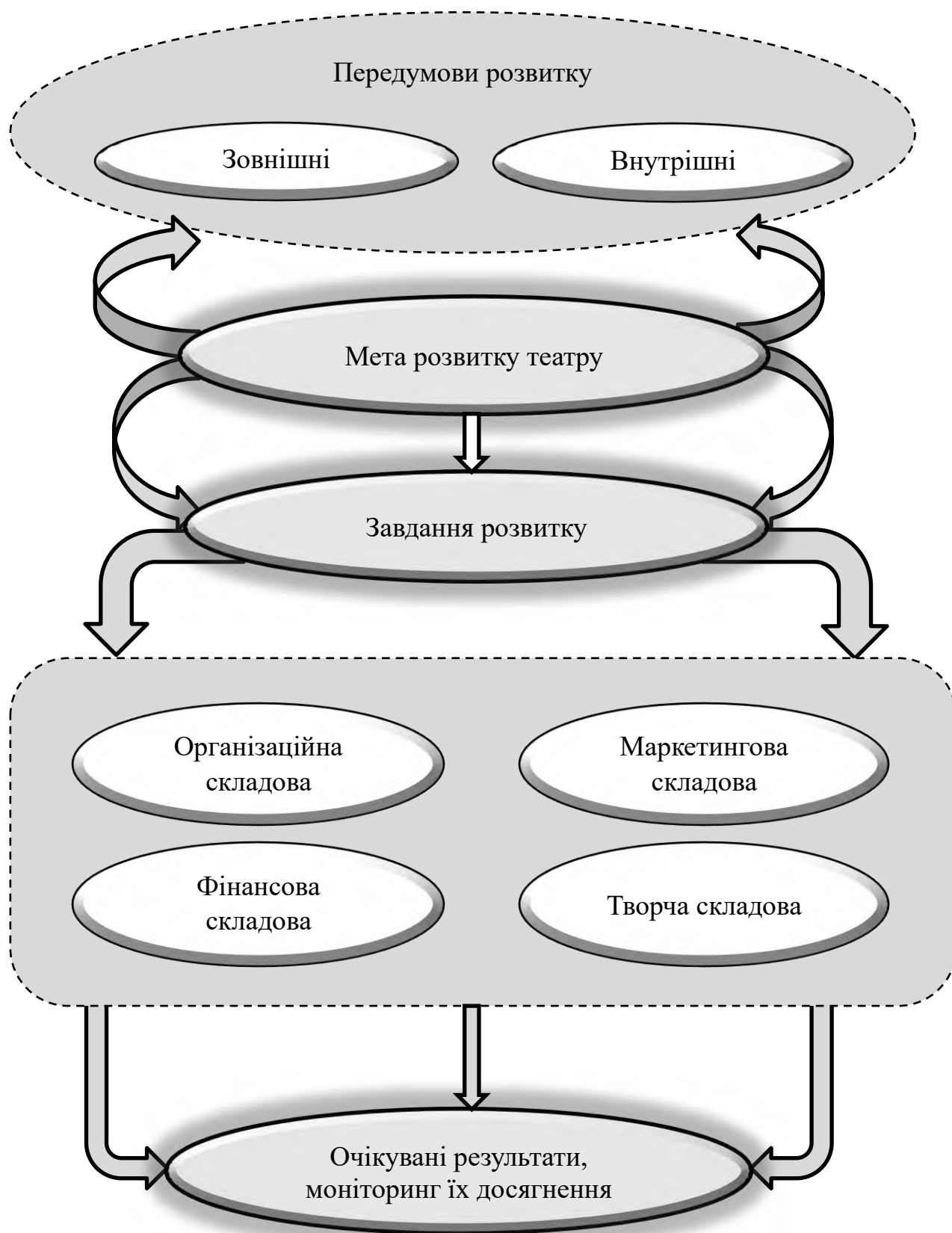

Рисунок 3.1 – Запропонована модель розвитку досліджуваного театру (авторська розробка)

Як бачимо з рис. 3.1, запропонована нами модель розвитку театру включає такі елементи, як формування мети його розвитку, оцінку передумов розвитку театру (зовнішніх та внутрішніх), встановлення завдань розвитку, розробку конкретних заходів у сфері розвитку за такими складовими як: організаційна, маркетингова, фінансова, творча, а також встановлення очікуваних результатів й проведення моніторингу діяльності театру щодо їх досягнення.

Стратегічні завдання розвитку театру зображені на рис. 3.2.

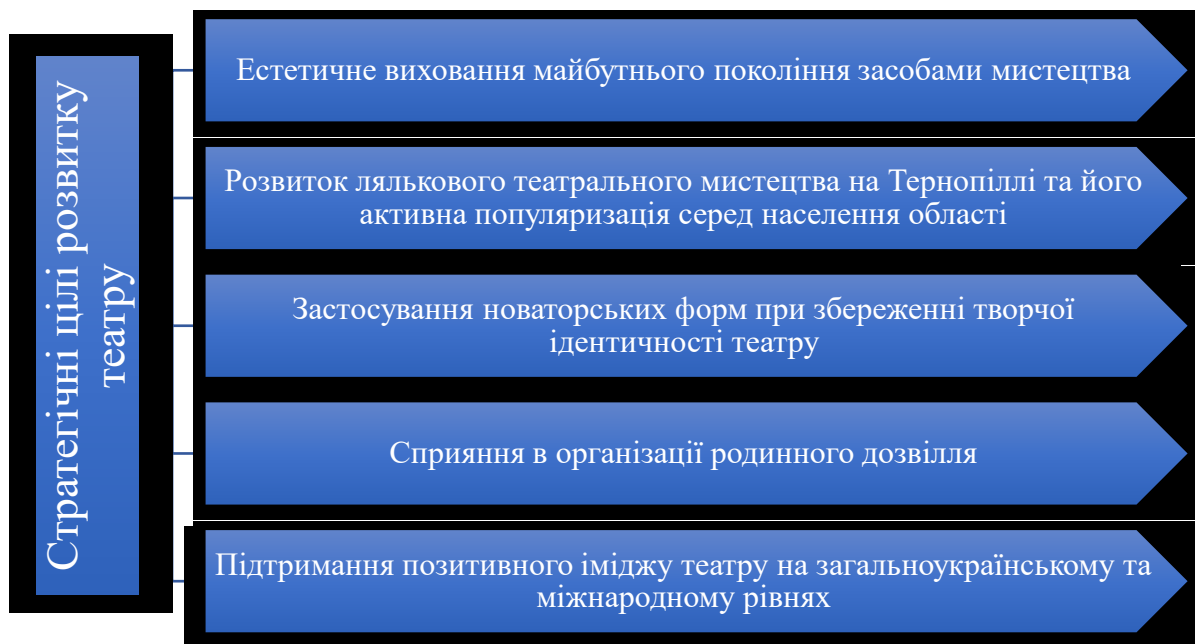

Рисунок 3.2 - Стратегічні завдання розвитку театру актора і ляльки

Реалізація вище наведених цілей досліджуваного театру сприятиме покращенню виконання його місії серед інституцій театрального мистецтва Тернопільської області, формуватиме високі естетичні смаки глядачів, дозволить підвищити роль духовного та патріотичного зростання населення, формуватиме міцну родину, яка здатна виховати достойне молоде покоління.

3.2 Розроблення заходів з практичної реалізації напрямів розвитку театру

Забезпечення реалізації стратегічних завдань розвитку театру актора і ляльки роблять необхідною концентрацію зусиль на наступних аспектах діяльності:

- забезпечення умов для творчого та кар'єрного зростання артистів;
- реалізацію постановок з використанням сучасних технологій та форм - своєрідного міксу традиційного театру ляльок з елементами комунікативного, «театру тіней», світловим та звуковим дизайном, проекцією, мультиплікацією тощо;
- впровадження інклюзії та доступності лялькового театрального мистецтва для осіб з інвалідністю (створення спеціальної брошури для глядачів з вадами слуху, у якій ілюстративно подається зміст вистав поточного репертуару);
- забезпечення мистецького партнерства та культурного обміну;
- застосування ефективних схем управління фінансово-господарською діяльністю;
- забезпечення комфортних умов перебування в установі;
- формування «золотих колекцій» та промоція театру.

Розглянемо основні складові розвитку театру, які подані на рис. 3.1, більш детально. Організаційна складова розвитку театру, на нашу думку, вимагатиме реалізації таких заходів:

- модернізація роботи відділу продажу шляхом впровадження сучасних маркетингових інструментів з використанням новітніх інформаційно-цифрових технологій;
- розвиток традиційних форм, а також запровадження новітніх форм професійного зростання. Для цього рекомендуємо запросити лекторів з історії України, тренерів з психології, викладача з професійної театральної англійської мови);

- вдосконалення форм матеріального й морального стимулювання працівників, включаючи присвоєння звання «Заслужений», а також здійснення преміювання працівників театру та нагородження цінними подарунками. Це буде сприяти націленості кадрової політики театру на збереження професійного рівня та зростання потенціалу працівників театру;

- продовження діяльності щодо розвитку партнерських стосунків театру із владою. Для цього театр планує брати участь у заходах, які ініційовані органами влади, а також залучати представників влади до заходів, що проводитимуться театром;

- виведення на новий рівень організаційно-адміністративних процесів, спрямованих на залучення глядача до театру. Для цього пропонуємо проводити допрем'єрні покази для освітян, критиків та представників ЗМІ, організувати прес-конференції;

- продовження творчої співпраці із режисерами інших театрів. Для цього планується організувати приїзд режисера з Польщі для організації постановки, запросити «топових» режисерів України тощо.

У процесі забезпечення організаційного розвитку досліджуваного театру необхідно провести діагностику стану організації; здійснити розроблення цілей, здійснити модифікацію ціннісних орієнтирів та стилів поведінки театру; провести модернізацію системи управління персоналом; сприяти розвитку комунікативної мережі організації; забезпечити розроблення системи мотивації персоналу; здійснити формування командного духу, розвиток корпоративної культури тощо.

Для ефективної організації гастролей по області необхідно налагодити співпрацю керівництва театру з головами відповідних територіальних громад, а також відновити обмін гастрольями з ляльковими театрами інших областей.

Пропонуємо організувати участь театру в таких Міжнародних фестивалях:

- «LUTKARSTVO» м. Подгоріца (Чорногорія);
- «VALIZA», м. Ломжа (Польща);
- «MASCARADA», м. Жешув (Польща);

- «METAMORFOZY LALEK», м. Бялосток (Польща);
- «RADOST», м. Брно (Чехія).

Заходи, які сприятимуть втіленню організаційної складової розвитку театру, зображені на рис. 3.3.

Рисунок 3.3 – Заходи, які сприятимуть реалізації організаційної складової розвитку театру актора і ляльки

Сучасний театр XXI століття повинен мати відповідний вигляд, тому

діяльність театру актора і ляльки вимагає реалізації низки першочергових заходів, які стосуються матеріально-технічного забезпечення його розвитку: здійснення капітального ремонту вестибюлю, фойє, туалетних кімнат для глядачів; здійснення робіт з облаштування малої сцени, проведення модернізації комплексу світлової сценічної апаратури, а також реалізацію проєктів, що націлені на підвищення рівня енергоефективності. Витрати на проведення вище перерахованих заходів наведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Витрати на матеріально-технічне забезпечення розвитку театру актора і ляльки

№ з/п	Вид витрат	Сума, тис. грн.
1	Проведення капітального ремонту:	
	- вестибюль, фойє	170,5
	- туалетні кімнати для глядачів	120,0
2	Комплекс робіт по облаштуванню малої сцени (фарбування стін, ковролін на підлогу, прожектори, завіса, дивани тощо)	760,7
3	Модернізація світлової сценічної апаратури (заміна прожекторів на світлодіодні)	210,0
4	Удосконалення системи кріплення декорацій (заміна штанхетів з ручних на автоматизовані)	45,2
	Разом	1306,4

Отже, загальна сума витрат, яка необхідна на матеріально-технічне забезпечення розвитку театру актора і ляльки, становитиме 1 млн. 306,4 тис. грн. Планується, ці заходи будуть реалізовані за рахунок їх фінансування Тернопільською обласною радою.

Вище викладені заходи дозволять поліпшити узгодженість між різними складовими організаційної структури, сприятимуть розвитку нових організаційних рішень; забезпеченню здатності театру до організаційного самовдосконалення та розвитку.

Маркетингова складова розвитку театру передбачає наступні заходи:

- розширення бази міжнародних контактів. Для цього необхідно дослідити наявність нових міжнародних фестивалів, яким відповідають естетичні та матеріально-технічні параметри репертуару досліджуваного театру актора і ляльки, з метою наведення контактів для участі трупи у цих фестивалях;

- збільшення аудиторії глядачів за рахунок втілення інноваційних проєктів. Для цього доцільно підготувати мультимедійну програму знайомства глядачів із мистецтвом «живої ляльки», розробити стікери з персонажами вистав для спілкування у месенджерах;

- продовження роботи з популяризації театру шляхом розробки та виготовлення значків, футболочок тощо, що мають символіку театру та елементи його репертуару, а також придбання великого монітору для демонстрації коротких відео роликів рекламного змісту у фойє театру;

- оновлення зв'язків із місцевими медіа-структурами. Адже медійне поле краю постійно змінюється, і це зумовлює потребу в постійному оновленні контактів;

- удосконалення способів реклами та донесення інформації про діяльність театру через широке використання сучасних цифрових технологій. Це передбачатиме оновлення дизайну і функціональності офіційного сайту театру, зробивши його інтерактивним, збільшення присутності театру на різних цифрових платформах та в соціальних мережах.

Розрахунок прогнозних витрат на реалізацію маркетингової складової розвитку театру на 2024 рік відображено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Прогнозовані витрати на реалізацію маркетингової складової розвитку театру на 2024 рік

№ з/п	Вид витрат	Сума, тис. грн.
1	Участь трупи театру у міжнародних фестивалях	85,0
2	Оновлення дизайну та надання інтерактивності сайту театру	72,0
3	Розширення присутності театру на різних цифрових платформах та у соціальних мережах	12,5
4	Витрати на збільшення аудиторії глядачів за рахунок інноваційних проектів: а) мультимедійна програма знайомства глядачів з мистецтвом «живої ляльки» б) стікери з персонажами вистав для спілкування у месенджерах	17,1 6,2
5	Заходи з популяризації театру: а) виготовлення значків та футболок з символікою театру, персонажів вистав тощо; б) придбання монітору для демонстрації коротких відеороликів рекламного змісту у фойє театру	10,3 25,4
6	Розширення співпраці з місцевими медіа-структурами	19,2
	Разом	247,7

Отже, сума прогнозних витрат на реалізацію маркетингової складової розвитку театру на 2024 рік дорівнює 247,7 тис. грн.

Розглянемо творчу складову розвитку театру. Враховуючи вимоги сьогодення, велика увага повинна приділятися репертуарній політиці, режисерському забезпеченню, формування якісного складу трупи, належній організації роботи з глядачем.

У 2024 році театру планується вийти до глядача із такими виставами: «Снігова Королева» Г. К. Андерсен (Данія) (прем'єра); «Я+Ти=Ми» Г. Юрковський (Польща) (прем'єра); «Веселі автозабави», Т. Сільченко (поновлено); «Котигорошко», українська народна казка (прем'єра); «Дюймовочка», Г. К. Андерсен (Данія) (прем'єра); «Суд Святого Миколая» (прем'єра); «Біда навчить» Л. Українка (прем'єра).

У 2025 році, як прогнозується, театр буде втілювати такі постановки:

«Лесині спогади» (поновлено), «Дикий Захід» - інтерактивна розважальна програма, «Ведмежатко Рім-тім-ті» Я. Вільковського, Польща (прем'єра), «Бамбуковий Острів» Ю. Місіма, Японія (прем'єра), «Запеклі вороги» У. Лейєс, Естонія (прем'єра), «Фарбований лис», І. Франко (прем'єра), «Шукай вітру в полі» В. Лівшиць (поновлено), «Грю та Посіпаки» - інтерактивна розважальна програма.

Прогнозуємо, що у 2026 році театр актора та ляльки буде втілювати постановку таких прем'єр: «Лісовий цар Ох» О. Олеся, «Малюк і Карлсон» А. Ліндгрена (Швеція), «Казки старого млина» О. Різника (прем'єра), «Легенди нашого Криму» - кримськотатарська казка, а також поновить виставу «Бременські Музиканти» братів Грим (Німеччина) та втілить «Козацький гарт» - інтерактивну розважальну програму (прем'єра).

2027 рік, як планується, буде присвячений підготовці та реалізації наступних прем'єр: «Пеппі Довга панчоха» А. Ліндгрен (Швеція), «Мандри Святого Миколая», «Женчик-Бренчик - два вершки» Г. Усача та «Пригоди Алярмика» О. Вітвіцького. Також у цей період планується капітально змінити та поновити такі вистави як «Мауглі» Р. Кіплінга (Велика Британія) і «Таємничий Гіпопотам» В. Лівшиця.

Вважаємо, що план прем'єрних вистав необхідно доповнити роботами запрошених режисерів. Черговість постановок буде визначати Художня рада театру. Робота досліджуваного театру є відомою у мистецьких колах. Він володіє достатньо високим творчим рівнем, про досягнення якого свідчать чисельні нагороди й одержані дипломи, присвоєні за кращу режисуру, акторський ансамбль, виконання ролей, художнє й музичне оформлення у результаті участі у Всеукраїнських і Міжнародних фестивалях театрів ляльок.

Доцільно також розробити та запровадити систему поновлення творчого складу театру молодими кадрами, а для цього налагодити співпрацю із кафедрою сценічного мистецтва ТДПУ ім. В. Гнатюка, яка передбачатиме залучення режисерів театру до навчального процесу, що дозволить забезпечити якісну

підготовку студентів.

Прогнозовані виробничі та фінансові результати розвитку театру на 2023-2028 рр. відображені у табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Прогнозовані виробничі та фінансові результати розвитку театру на 2023-2028 рр.

Показники	2024 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.	2028 р.
Кількість вистав	230	235	238	241	245
Кількість глядачів (тис. осіб)	23,0	23,4	23,8	24,2	25,7
Доходи від вистав (тис. грн.)	1030,0	1047,9	1065,8	1086,2	1154,2
Доходи від надання послуг (тис. грн.)	80,0	85,0	90,5	96,6	103,1
Разом доходів (тис. грн.)	1110,0	1132,9	1156,3	1182,8	1257,3

За даними табл. 3.4 робимо висновок, що протягом 2024-2028 рр. прогнозується нарощування доходів від вистав та надання послуг внаслідок покращення залучення глядачів на 147,3 тис. грн., або на 13,3%.

При цьому у вище наведених показниках не відображена кількість глядачів, які належать до пільгових категорій, яких театр обслуговує на безоплатній основі.

Очікуваними результатами реалізації розвитку театру Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки є наступні:

- європейський театр за якістю репертуару рівнем постановок і майстерності;
- театр - центр родинного дозвілля;
- лялькове театральне мистецтво, доступне усім;
- театр нового формату, популярний серед громади;
- театр - бренд, знаний на загальноукраїнському та міжнародному рівнях.

Необхідно брати до уваги, що театр передбачає безкінечний мистецький

пошук нових форм для відтворення дійсності, відображення світу, людини, її емоцій та відчуттів. Він служить справі творити диво, сіяти добре, вічне, красиве.

Слід зазначити, що для реалізації заходів щодо розвитку театру йому необхідно мати належну фінансову підтримку з боку влади, меценатів та соціального партнерства.

3.3 Пропозиції щодо покращення інформаційного забезпечення розвитку театру шляхом впровадження опитування населення

Пошук шляхів розвитку театру, а також моніторинг реалізації заходів щодо розвитку установи повинен обов'язково передбачати налагодження зворотного зв'язку з глядачами. Для цього пропонуємо організувати періодичне проведення опитування населення з метою виявлення тих напрямів роботи театру, що є найбільш перспективними та актуальними для суспільства стосовно конкретних умов життя.

Нами було здійснено опитування 100 осіб – жителів Тернополя та області. Розподіл опитаних за статтю відображено на рис. 3.4.

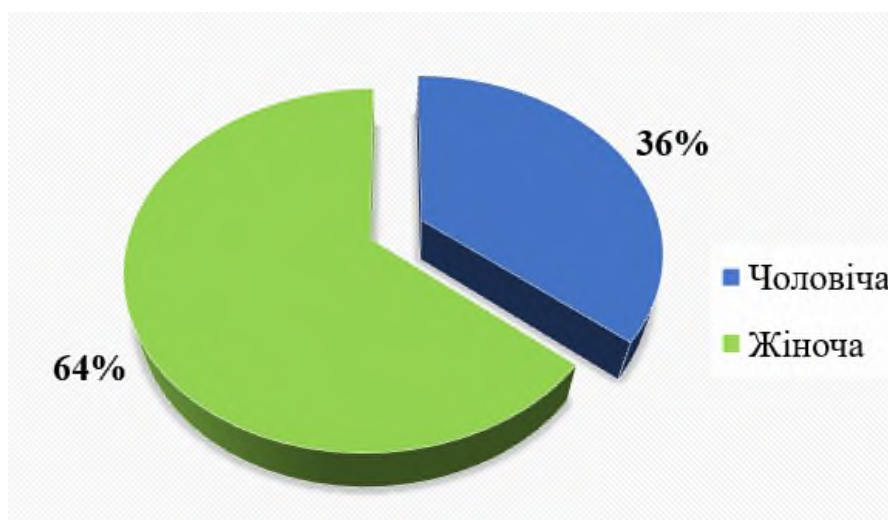

Рисунок 3.4 - Розподіл опитаних за статтю

За даними рис. 3.4, серед опитаних налічувалося 64% жінок та 36%

чоловіків. Розподіл опитаних за віковою ознакою зображено на рис. 3.5.

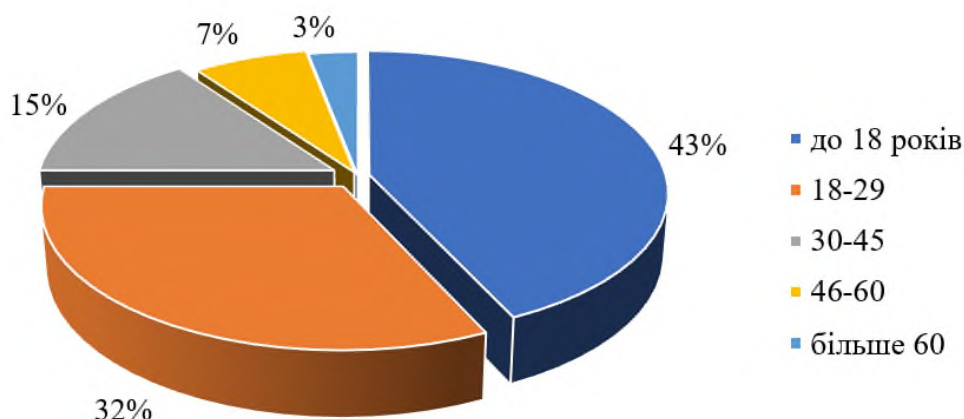

Рисунок 3.5 - Розподіл опитаних за віком

Згідно даних рис. 3. , найбільшу кількість опитаних склали особи до 18 років, а саме – 43%. Це закономірно, адже основна аудиторія театру актора і ляльки – це діти. Осіб віком від 18 до 29 років налічувалося 32%, віком від 30 до 45 років - 15%, від 46 до 60 років – 7%, більше 60 років– 3%.

У процесі опитування також ставилося завдання виявлення причини відвідування театру глядачами (рис. 3.6).

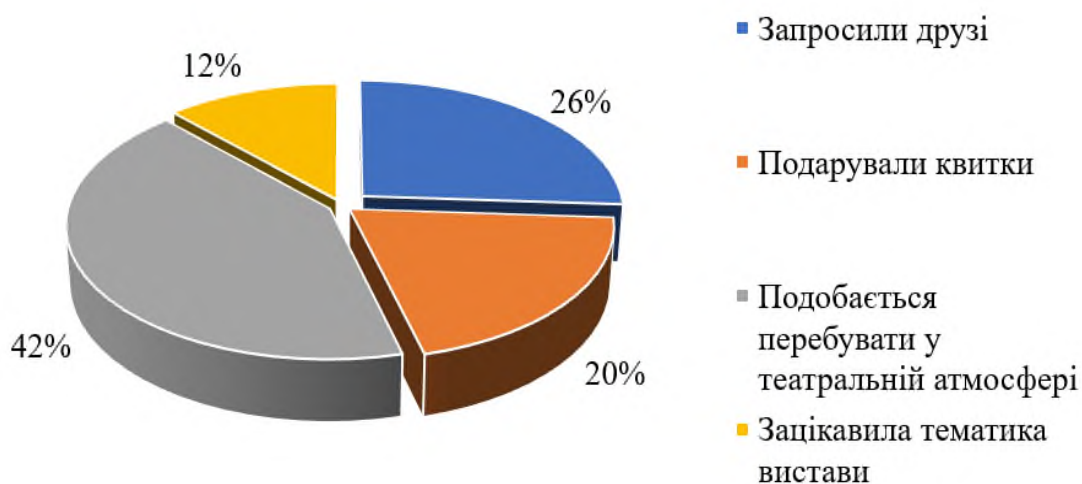

Рисунок 3.6 – Відповіді опитаних щодо причин відвідування ними театру

З розподілу відповідей, наведених на рис. 3.6, робимо висновок про наступне. 26% опитаних були запрошені друзями, 20% опитаних квитки подарували знайомі чи рідні; з тої причини, що опитаним подобається перебувати в театральній атмосфері, театр відвідали 42%; а 12% опитаних зазначили, що візит до театру був викликаний тим, що їх зацікавила тематика конкретної вистави. Також у ході опитування ставилося питання відносно того, з ким особа зазвичай відвідує театр. Результати відповідей зображені на рис. 3.7.

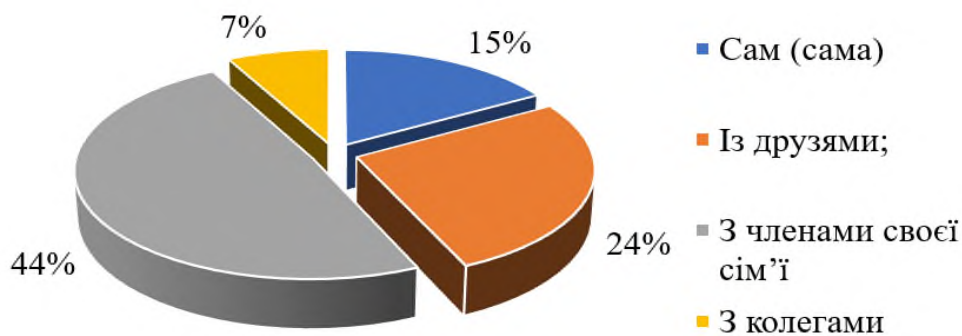

Рисунок 3.7 – Відповіді на запитання: «З ким Ви зазвичай відвідуєте театр?»

На вище назване запитання, поставлене в анкеті, відповіді були наступні: сам (сама) зазвичай відвідує театр – 15%, із друзями відвідують театр 24%, із членами своєї сім'ї - 44%, а з колегами – 7%. Отже, основна частина глядачів відвідують театр зі своїми сім'ями. Відповіді на запитання щодо частоти відвідування театру подані на рис. 3.8.

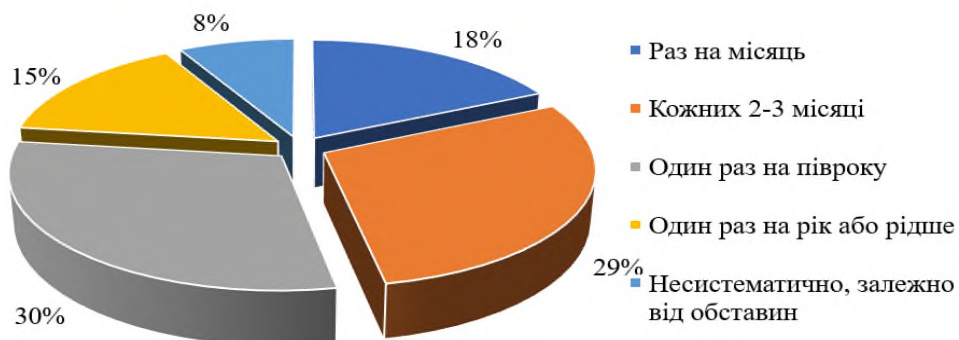

Рисунок 3.8 – Відповіді на запитання: «З якою частотою відвідуєте театр?»

Отримані результати засвідчили, що найбільша кількість опитаних відвідують театр приблизно раз на півроку. Майже така ж кількість (29%) опитаних приходить на вистави кожних 2-3 місяці, щомісяця – 18%, один раз на рік чи рідше - 15%, а несистематично ходять у театр 8%.

Рисунок 3.9 ілюструє результати відповідей щодо того, з якої причини особа не відвідує театр частіше.

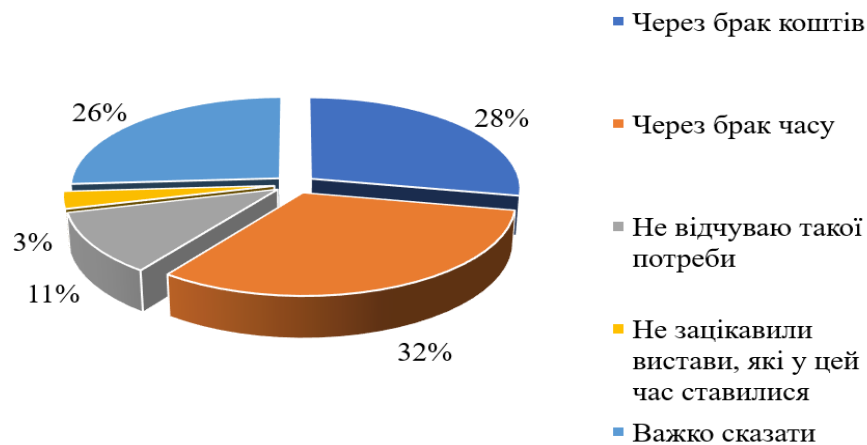

Рисунок 3.9 – Відповіді на запитання: «З якої причини не відвідуєте театр частіше?»

Як видно з даного рисунку, 32% опитаних зазначили, що з більшою частотою не відвідують театр через брак часу, 28% - через брак коштів, 11% не відчувають зазначеної потреби, 26% не змогли визначитися з даною причиною, а 3% опитаних не зацікавилися тематикою попередніх вистав.

Дані відповідей на наступне питання, яке стосується того, що саме сподобалося у виставі, подані на рис. 3.10. Респонденти при цьому мали можливість обрати кілька варіантів відповідей на це питання.

З цього рисунку видно, що загалом більшість аспектів роботи театру над виставою позитивно оцінюються глядачами. Найвище ними оцінено гру акторів, сюжет вистави, ляльки і костюми акторів, постановку вистави, музичний супровід.

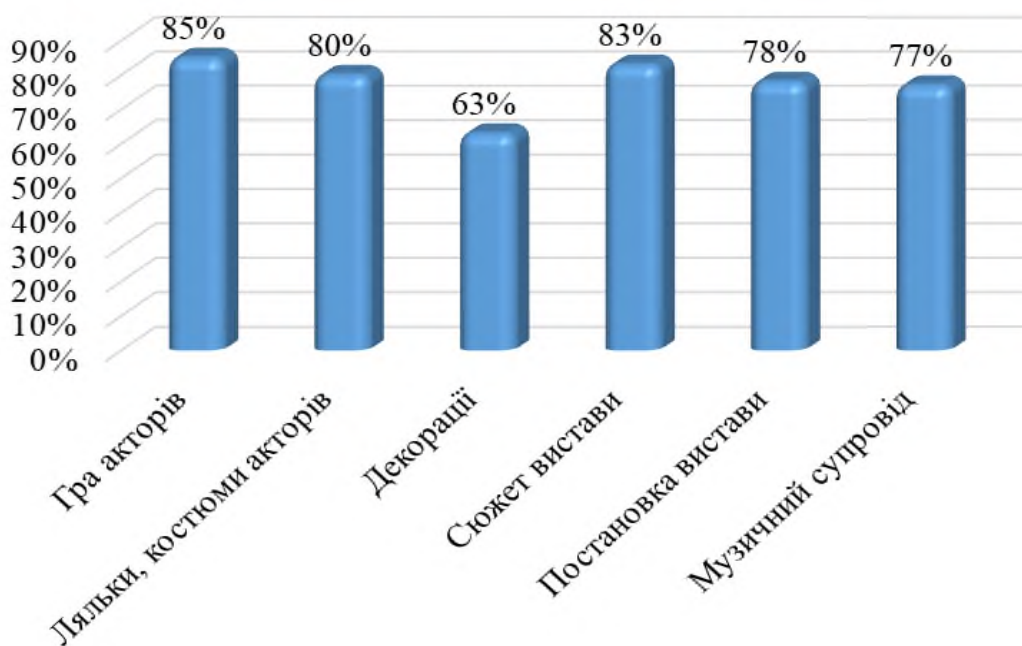

Рисунок 3.10 – Відповіді на запитання: «Що Вам сподобалося у виставі?»

Отже, проведене вище дослідження засвідчило, що декорації до деяких вистав потребують підвищеної уваги з метою їх покращення.

Запропонована анкета може бути доповнена питаннями щодо бажаної для глядачів тематики вистав, що дозволить керівництву театру повніше враховувати пропозиції його відвідувачів при плануванні постановок і дасть змогу повніше реалізовувати суспільні запити у театральному мистецтві.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1 Організація охорони праці у Тернопільському академічному обласному театрі актора і ляльки

Праця має особливий характер і потребує певної організації. З фізіологічної точки зору, це витрати фізичної і розумової енергії людського організму. Праця є необхідним і корисним процесом, за якого, проте, при певних умовах діяльності людина може піддаватися дії небезпечних і шкідливих факторів виробничого процесу, що негативно відбивається на її здоров'ї. Тому проблеми створення безпечних і нешкідливих умов праці на сьогодні вони набувають особливого значення. Статтею 3 Конституції України людина та її здоров'я оголошені найбільшою цінністю держави.

Україна приділяє велику увагу питанням охорони життя і здоров'я своїх громадян, створенню безпечних умов праці роботодавцями та керівниками підприємств, установ і організацій.

Інструкція з охорони праці при проведенні культурно-масових заходів є обов'язковою для виконання всіма працівниками закладу культури, які залучені до здійснення заходів з масовим перебуванням людей.

До організації проведення масових заходів допускаються особи, які досягли 18-річного віку, мають спеціальну, як правило, вищу освіту, пройшли вступний інструктаж з питань охорони праці і первинний інструктаж на робочому місці, навчання з протипожежного захисту, знають положення інструкцій з експлуатації використовуваного устаткування і пристосувань у приміщеннях (місцях) з масовим перебуванням людей, а також не мають протипоказань до виконання обов'язків за станом здоров'я.

Особи, які працюють з електричним обладнанням, також повинні навчитися правилам його безпечної експлуатації і мати відповідне посвідчення.

Приміщення, в яких проводяться масові заходи, повинні мати не менше двох виходів назовні.

У театрі розроблений План евакуації на випадок пожежі. Евакуаційні шляхи та виходи завжди мають бути вільними. У міру накопичення горючих відходів їх слід прибирати у сміттєзбірники.

Електроприлади та апаратура повинні експлуатуватися тільки у справному стані з урахуванням рекомендацій підприємств-виробників.

Шляхи евакуації, що не мають природного освітлення, повинні постійно освітлюватися електричним світлом.

Горища, підвальні та інші технічні приміщення театру мають використовуватися лише за призначенням. Вхідні двері цих приміщень слід завжди утримувати зачиненими, із зазначенням місця, де зберігаються ключів від них.

З метою дотримання правил охорони праці працівник Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки повинен:

- керуватися вимогами правил внутрішнього трудового розпорядку, інструкцій з охорони праці, пожежної безпеки та електробезпеки;
- дотримуватись правил особистої гігієни та санітарних правил, а також протиепідемічних заходів, які визначають особливості провадження діяльності закладу культури на період карантину;
- забезпечити фахову організацію праці на своєму робочому місці;
- не приступати і не виконувати роботу в стані алкогольного, наркотичного або медикаментозного сп'яніння, у хворобливому або стомленому стані;
- знати місця розташування аптечки та первинних засобів пожежогасіння і вміти користуватися ними.

Під час роботи на працівника даного закладу можуть впливати такі шкідливі виробничі фактори, як: травмування рухомими частинами обладнання, недостатнє освітлення робочої зони, підвищений рівень шуму, ураження електричним струмом, психофізіологічні та інші негативні фактори.

Працівник забезпечується засобами індивідуального захисту з урахуванням вимог законодавства та галузевих норм.

Перед початком роботи працівник театру повинен:

- отримати завдання від безпосереднього керівника і бути проінструктованим щодо порядку і безпечних прийомів виконання робіт;

- оглянути приміщення та територію, пересвідчитись у відсутності сумнівних (небезпечних) предметів, легкозаймистих і вибухонебезпечних матеріалів;

- перевірити (візуально) справність електропроводки, обладнання та інвентарю, сантехнічного обладнання, вентиляційних систем, меблів, цілісність скла на вікнах тощо;

- перевірити наявність над дверима, призначеними для евакуації людей із приміщень, світлових покажчиків з написами «Вихід», «Запасний вихід» та відсутність на цих дверях замків та запорів;

- перевірити евакуаційні шляхи і виходи на відповідність їх вимогам пожежної безпеки, наявність і справність первинних засобів пожежогасіння та охоронно-пожежної сигналізації, засобів аварійного освітлення і зв'язку;

- пересвідчитись у наявності планів евакуації, табличок з зазначенням порядку виклику пожежної охорони та інших рятувальних служб;

впевнитись у проведенні провітрювання приміщень та перевірити наявність достатньої кількості урн для збирання відходів.

Про всі несправності електропроводки, обладнання та інвентарю, сантехнічного обладнання, вентиляційних систем та інше працівник зобов'язаний повідомити керівництво для вжиття відповідних заходів.

Вхід глядачів до приміщень даного закладу культури, в яких були виявлені несправності обладнання та інвентарю, небезпечні предмети, а також встановлені інші невідповідності, забороняється.

Правила охорони праці для працівників театру, зокрема, включають вимоги безпечного використання території. Територію закладів культури необхідно облаштовувати відповідно до чинних вимог нормативно-правових актів. Під'їзди

та проїзди на їх території облаштовуються таким чином, щоб була можливість доставляти декорації спеціальним автотранспортом. Дахи будинків закладів культури в зимовий час необхідно очищати від снігу (за винятком дахів з м'якою стріхою за нульового ухилу). Карнизи будинків, особливо з боку підходу глядачів, необхідно очищати від ожеледі і бурульок. При цьому подвір'я повинно бути заасфальтоване і освітлюватися у вечірній та нічний час.

4.2 Забезпечення захисту населення у місцях масового скупчення людей

В умовах перебуванні у місцях масових скупчень людей необхідно дотримуватись основних правил поведінки, які забезпечать особисту безпеку, допоможуть зберегти здоров'я, психічний стан та життя людини. Натовп не завжди враховує інтереси окремих осіб, в тому числі і їх життя. Досвід підтверджує, що досить часто натовп стає небезпечнішим від стихійного лиха або аварії, які його створили.

Під час проведення масових заходів найбільш вірогідними є нещасні випадки та травми пов'язані з штовханням сотень або тисяч людей, сконцентрованих в вузьких проходах. «Скупченість» людей та стан «відійти нікуди» - головна визначальна риса небезпеки. Якщо людина переміщується в середині масового скупчення людей, він втрачає свободу маневру і відчуває на собі ефект «воронки», коли багато людей проштовхується в один вузький отвір.

Почуття страху, що охоплює групу людей, миттєво передається іншим і переростає в некерований процес - паніку. У людей різко підвищується емоційність сприйняття того, що відбувається навкруги, знижується відповідальність за свої вчинки. Людина не може розумно оцінити свою поведінку і обстановку, що склалася. В такій атмосфері досить тільки одному висловити, виявити бажання втекти з небезпечного району, як людська маса починає сліпо копіювати його дії. Тому найчастіше гинуть не від самої небезпеки, а від страху і паніки, що виникають в натовпі. Про це завжди треба пам'ятати і передбачати можливу небезпеку.

Існують такі характерні риси паніки:

- панічна втеча завжди скерована в бік від небезпеки (не робиться ніяких спроб протидії);

- напрям втечі при паніці не є випадковим (вибір за знайомою дорогою або тією, якою втікають інші);

- за своїм характером панічна втеча асоціальна (найсильніші зв'язки можуть бути перервані: мати може кинути дитину, чоловік - дружину, коли вони стають несподіваним джерелом небезпеки одне для одного, або складають конкуренцію чи ускладнення при втечі);

- людина, охоплена панікою, завжди вірить, що обстановка дуже небезпечна (панічна втеча припиняється, коли людина усвідомлює, що перебуває поза небезпечною зоною);

- людина, яка охоплена панікою, погано думає, або не думає взагалі, хоча повністю її дії не позбавлені логіки. Проблема скоріше в тому, що вона шукає альтернативних рішень і не бачить наслідків свого рішення [11].

При штовханні, при знаходженні у натовпі, велику загрозу життю становлять колони, скляні вітрини, краї платформ, можливість падіння.

Головні чинники небезпеки – це обмежений простір та скупченість неорганізованих людей. Детонатором, який перетворює мирних людей у агресивних є паніка, яку викликає стихійне лихо, масове невдоволення тощо. Закон, який панує у цей момент - «підлеглість кожного всім».

Потрапивши у переповнене людьми приміщення, необхідно заздалегідь визначити, які місця при виникненні екстремальної ситуації найнебезпечніші (проходи між секторами на стадіоні, скляні двері й перегородки в концертних залах тощо), звернути увагу на запасні та аварійні виходи, спланувати шлях до них. Легше всього сховатись від юрби у кутках залу або поблизу стін, але складніше звідти добиратися до виходу.

Поява натовпу можлива в місцях масового перебування людей. Як правило, це відбувається на концертах, стадіонах, після закінчення спортивних матчів. Ситуація безпечна, допоки тисячі людей дотримуються правил поведінки та

рухаються згідно відведених маршрутів. Проте, при виникненні будь-якого інциденту чи перешкоди на шляху, натовп перетворюється на джерело підвищеної небезпеки для життя та здоров'я людини. Протистояти натовпу важко. Навіть законослухняні люди іноді в натовпі можуть вести себе агресивно та неконтрольовано. Щоб уникнути можливих неприємностей, при цьому необхідно дотримуватись основних правил поведінки в місцях масового перебування людей. Опинившись в місці проведення масового заходу, потрібно не намагатися потрапити в його епіцентр. Адже видовище не компенсує можливі незручності чи травми в натовпі. Необхідно наперед вивчити шляхи можливої евакуації при відвідуванні місць масового зібрання людей, звернути увагу на запасні виходи та маршрути. Не потрібно приєднуватися до натовпу, якою б не була зацікавленість подією, що відбувається.

У натовці в місцях масового скупчення людей необхідно:

- дозволити йому нести себе у напрямку від центру до краю натовпу, намагаючись поступово вибратися з нього;
- триматися подалі від скляних вітрин, огорож, турнікетів, сцени;
- сумку притиснути міцно до тіла;
- не піддаватися емоційним проявам оточуючих осіб (заклики, істеричні прояви тощо);
- намагатися не перейматися масовим психозом;
- озирнутись навкруги, щоб оцінити обстановку, не втрачати здоровий глузд;
- необхідно дотримуватись загальної швидкості руху, не штовхатись, не напірати на людей, які йдуть попереду. Поштовхи збоку стримувати зігнутими в ліктях і притисненими до тіла руками;
- глибоко вдихнути, розвести зігнуті в ліктях руки в сторони, щоб грудна клітка не була здавлена;
- намагатися знаходитись подалі від високих та товстих людей, чи тих, які мають громіздкі предмети чи великі сумки;
- намагатися втримати рівновагу щоб не впасти;

- не тримати руки в кишенях. Рухаючись, піднімати ноги якнайвище, ставити ногу на повну стопу, не робити коротких кроків;
- якщо тиснява приймає загрозливий характер, негайно звільнитися від будь-якої ноші, насамперед від сумки на довгому ремені чи шарфа;
- у разі падіння намагатися якнайшвидше піднятися на ноги. Якщо встати не вдається, потрібно згорнутися клубком, захистити голову передпліччями, а долонями прикрити потилицю.
- намагатися контролювати обстановку та стан людей, які знаходяться поруч;
- рухаючись в натовпі, ні за чим не нахилятися, не піднімати речі чи гроші, які впали. Пам'ятати, що падіння всередині натовпу, який рухається, є небезпечним для життя;
- не слід реагувати на сутички чи події, що відбуваються поряд. Не наближайтеся до груп людей, які поведуться агресивно.
- шукати людей, які не піддалися паніці, і мають здоровий глузд, намагатися наблизитись до них [11].

ВИСНОВКИ

Тернопільський академічний обласний театр актора і ляльки - це творчо-виробничий заклад культури, розташований у місті Тернопіль. Він був заснований Тернопільською обласною радою у 1980 році, а у 2006 році отримав статус «Академічний». Даний театр забезпечує створення, публічне виконання, здійснення публічного показу театральних вистав, а також інших творів театального мистецтва, здійснює організацію мистецьких фестивалів, оглядів, конкурсів, підготовку та публічний показ театральних постановок, театально-концертних програм та ін.

Протягом 2020-2022 рр. спостерігалось зростання чистого доходу театру, зокрема, отриманого від вистав та надання послуг. Всього за цей період величина чистого доходу збільшилася у 3,25 разів. Низька величина чистого доходу театру у 2020 р., а також частково у 2021 р. була зумовлена наявністю карантинних обмежень, через які значна частина запланованих театром вистав була скасована. Собівартість постановки вистав і надання послуг за зазначений період зросла на 1,28 разів, а валовий збиток - в 1,13 разів. Сума дотації з місцевого бюджету, виділеної на покриття збитків театру, збільшилася в 1,30 разів.

У 2022 році спостерігався спад кількості вистав досліджуваного театру (на 23 одиниці, або на 9,2%), проте за 9 місяців 2023 року кількість вистав зросла порівняно з 2022 роком на 31 виставу (на 13,7%), що говорить про активізацію виробничої діяльності досліджуваного закладу культури. Зазначимо, що простежувалось стабільне зростання кількості глядачів на виставах досліджуваного театру (за період 9 місяців 2023 року до рівня 2020 року кількість глядачів зросла в 1,74 рази).

Театр володіє висококваліфікованим персоналом, що здатен забезпечувати його подальший розвиток, наявною матеріально-технічною базою роботи. Провідну роль у фінансуванні видатків театру відіграють кошти (дотації), що виділяються із місцевого бюджету, а доходи від вистав та надання послуг далеко

не покривають видатків закладу, оскільки у процесі його роботи не ставиться завдання досягнення прибутковості діяльності, а виконання насамперед поставлених перед ним культурно-мистецьких завдань. Протягом 2020-2022 років суми джерел фінансування театру зростали, що є позитивним.

Автором було у роботі запропоновано модель розвитку театру. Вона включає такі елементи, як формування мети його розвитку, оцінку передумов розвитку театру (зовнішніх та внутрішніх), встановлення завдань розвитку, розробку конкретних заходів у сфері розвитку за такими складовими як: організаційна, маркетингова, фінансова, творча, а також встановлення очікуваних результатів й проведення моніторингу діяльності театру щодо їх досягнення.

Вважаємо, що стратегічними завданнями розвитку театру виступають естетичне виховання майбутнього покоління засобами мистецтва, розвиток лялькового театрального мистецтва на Тернопіллі та його активна популяризація серед населення області, застосування новаторських форм при збереженні творчої ідентичності театру, сприяння в організації родинного дозвілля, підтримання позитивного іміджу театру на загальноукраїнському та міжнародному рівнях.

Забезпечення реалізації стратегічних завдань розвитку театру актора і ляльки роблять необхідною концентрацію зусиль на наступних аспектах діяльності: забезпечення умов для творчого зростання артистів; використання на практиці сучасних технологій та форм театрального мистецтва; впровадження інклюзії та розширення доступності лялькового театрального мистецтва; забезпечення мистецького партнерства та культурного обміну; впровадження ефективних схем управління фінансово-господарською діяльністю; забезпечення комфортних умов перебування в установі та ін.

Пошук шляхів розвитку театру, а також моніторинг реалізації заходів щодо розвитку установи повинен обов'язково передбачати налагодження зворотного зв'язку з глядачами. Для цього пропонуємо організувати періодичне проведення опитування споживачів театральних послуг з метою виявлення тих напрямів роботи театру, що є найбільш перспективними та актуальними для суспільства стосовно конкретних умов життя.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Кулиняк І.Я., Прийма Л.Р., Шпак О.Г. Напрями розвитку підприємства в умовах динамічного середовища. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3387/1/НАПРЯМИ%20РОЗВИТКУ%20ПІДПРИЄМСТВА%20В%20УМОВАХ%20ДИНАМІЧНОГО%20СЕРЕДОВИЩА.pdf>
2. Забродська Г.І., Забродська Л.Д. Організаційний розвиток підприємства: основи визначення дефініцій. *Молодий вчений*. 2017. №44. С. 55-59.
3. Ралко О. С. Еволюція поняття організаційний розвиток підприємства. URL: [http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1622/1/Evolution%20of%20definition%20the%20category%20organisational%20development%20of%](http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1622/1/Evolution%20of%20definition%20the%20category%20organisational%20development%20of%20)
4. Бабенко Г. Є. Організаційний розвиток підприємств: поняття та етапи проведення. URL : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=41229>
5. Підвальна О. Г., Швець А.Г. Управління організаційним розвитком організацій / Маркетинг і менеджмент. URL: https://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/76062.doc.htm
6. Тесленок І., Павлова К. Розробка моделі стратегічного управління розвитком організації в умовах COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 33. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/891>
7. Кучин С.П. Економіко-організаційний аспект розвитку соціально-культурної сфери в Україні (на прикладі організацій театрального мистецтва): монографія. Полтава: Скайтек. 2011. 140 с. URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/bitstream/num/253/3/%D0%BA%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%BD.pdf>
8. Васильєв С., Чужинова І., Соколенко Н. та ін. Український театр: шлях до себе. Здобутки. Виклики. Проблеми. Аналітично-соціологічне дослідження. URL : https://nstdu.com.ua/wp-content/uploads/2019/02/Doslidjennya_UKR_PDF_Final.pdf

9. Орлова О. І. Сучасні тенденції розвитку театру в Україні: соціологічний аспект. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2018. Вип. 79. С. 141-150. URL: <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2018/79/20.pdf>
10. Планування розвитку у галузі театрального мистецтва. URL : <http://www.student-works.com.ua/kursovi/bjd/119.html>
11. Правила поведінки людей і дії в умовах можливого скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань: методична розробка. URL: https://www.ifnmu.edu.ua/images/zagalna_informacia/civilnii_zahist/metodichni_materiali/6.pdf
12. Серіков А.В., Коваль І.М. Економіка та управління у сучасному українському репертуарному театрі: монографія. Харків: ФОП Панов А.М. 2018. 314 с.
13. Пащенко О.П. Стратегічне управління розвитком підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 2. Т 2. С. 99-103.
14. Аванесова Н.Е., Лубенська А.С. Сучасні тенденції дослідження моделей стратегічного управління підприємством. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 16(1). С. 6-10.
15. Дунда С. П. Розвиток підприємства та оцінка факторів, що на нього впливають. *Ефективна економіка*. № 12. 2016. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5329>
16. Жуковська В.М. Інноваційні кадрові технології у забезпеченні розвитку підприємства: вимір результативності / Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні : матеріали міжнарод. бізнес-форуму, 22.03.2012. м. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2012. С. 113-114.
17. Джур О.Є., Шулякова А.С. Інноваційні аспекти удосконалення системи менеджменту організацій у сучасних умовах. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Менеджмент інновацій. Випуск 6. 2016. URL : https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b8e8370ce8.pdf
18. Планування розвитку у галузі театрального мистецтва. <http://www.student-works.com.ua/kursovi/bjd/119.html>

19. Серіков А.В., Коваль І.М. Економіка та управління у сучасному українському репертуарному театрі: монографія. Харків. ФОП Панов А.М. 2018. 314 с.
20. Машлій Г., Грицишин В., Мосій О. Теоретичні засади формування інвестиційного потенціалу підприємств та напрями його розвитку. Соціально-економічні проблеми і держава. Випуск 2. 2021. С. 421-432. URL: <https://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mhbnjr.pdf>.
21. Дунда С. П. Розвиток підприємства та оцінка факторів, що на нього впливають. *Ефективна економіка*. №12. 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5329>
22. Жуковська В. М. Соціальний розвиток інновації : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. 352 с.
23. Галущак О., Галущак М., Машлій Г. Цифровізація в Україні: еволюційні перетворення. Галицький економічний вісник. 2023. Том 81. № 2. С. 155-163. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/41209>
24. Решота О. А. Особливості розвитку публічного управління в Україні: сучасні тенденції та проблеми. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/39.pdf
25. Дросик М.М., Мосій О.Б., Машлій Г.Б. Ресурсне забезпечення організації як одна з умов її ефективного функціонування. Матеріали Х-тої Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ імені Івана Пулюя, академіка НАН України М.Г. Чумаченка «Соціальна відповідальність як основа інноваційного розвитку бізнесу» (м. Тернопіль, 18 листопада 2022 року). с.
26. Стручок В.В. Навчальний посібник «Техноекологія та цивільна безпека. Частина «цивільна безпека». Тернопіль. ФОП Паляниця В. А. 156 с. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39424>
27. Машлій Г.Б., Баландюк Ю. Теоретичні та прикладні аспекти розвитку цифрової економіки / Тези доповідей IV міжнародної науково-практичної

конференції учених та студентів «Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства». Тернопіль. ТНТУ ім. Івана Пулюя. 2023. С. 7-8.

28. Гевко О.Б., Шведа Н.М. Стратегічне управління: навч. посіб. для студентів усіх форм навчання напряму 6.030601 «Менеджмент». Тернопіль. ФОП Паляниця В.А. 2016. 152 с.

29. Машлій Г.Б., Мосій О.Б. Моніторинг перспектив та інвестиційні інструменти розвитку територіальних громад. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. №3 (30). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/en/issue-30-2021>

30. Шведа Н., Надія Т. Стратегія публічної організації: поняття та особливості формування. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2019. Вип. 1 (20). С. 131-140.

31. Вергун В.А., Ступницький О.І. Сучасні інноваційні зміни системи управління персоналом фірми. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Сер.: Економіка. 2015. Вип. 2 (1). С. 96—100.

32. Теорія та практика стратегічного управління : монографія/Романюк М.А. Київ : НАДУ. 2019. 232 с.

33. Кальніцька М. О. Вплив організаційної культури на інноваційний потенціал підприємства. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Менеджмент інновацій. 2015. Вип. 5. С. 60 – 71.

Додатки

Підприємство **ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА І ЛЯЛЬКН**Територія **ТЕРНОПІЛЬСЬКА**Організаційно-правова форма господарювання **Комунальна організація (установа, заклад)**Вид економічної діяльності **Організування інших видів відпочинку та розваг**Середня кількість працівників **2 74**Адреса, телефон **вулиця СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ, буд. 15, м. ТЕРНОПІЛЬ, ТЕРНОПІЛЬСЬКА обл., 46001**

Дата (рік, місяць, число)

ДОКУМЕНТ ФІНАНСИЙНО

за ЄДРПОУ	05509429
за КАТОТТГ ¹	UA61040490010069060
за КОПФГ	430
за КВЕД	93.29

0352

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на **31 грудня 2022** р.Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	3 385	3 377
первісна вартість	1011	5 116	5 150
знос	1012	1 731	1 773
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 385	3 377
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	599	617
виробничі запаси	1101	599	617
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18	23
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	319	611
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	319	611
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	936	1 251
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4 321	4 628

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 574	1 574
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1 923	1 923
Додатковий капітал	1410	34	34
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	615	615
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	4 146	4 146
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	151	467
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	151	467
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	24	-
товари, роботи, послуги	1615	-	-
розрахунками з бюджетом	1620	-	8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	7
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	24	15
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	4 321	4 628

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Шелеп Іван
Васильович

ЕП Кривінська
Марія Григорівна

Шелеп Іван Васильович

Кривінська Марія Григорівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР
АКТОРА І ЛЯЛЬКИ**Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01

055094295
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003****I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 091	820
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(14 084)	(13 006)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	(12 993)	(12 186)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	14 061	12 984
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 068)	(798)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(-)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-	-

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	590	525
Витрати на оплату праці	2505	11 292	10 440
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 241	2 129
Амортизація	2515	76	90
Інші операційні витрати	2520	702	620
Разом	2550	14 901	13 804

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Шелеп Іван
Васильович

ЕП Кривінська
Марія Григорівна

Шелеп Іван Васильович

Кривінська Марія Григорівна

